

FlavorAid

hp DROGO

Kranj, torek, 28. 7. 1981

Cena: 7 din

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik, od januarja 1958 kot poltednik, od januarja 1960 trikrat tedensko, od januarja 1964 kot poltednik ob sredini in sobotah, od julija 1974 pa ob torkih in petkih.

Leto XXXIV. Številka 57

Ustanovitelji: občinska konferenca SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Tržič – Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj – Glavni urednik Igor Slavec – Odgovorni urednik v. d. Jože Košnjek

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Praznično v Kamniku

Ob občinskem prazniku so na slavnostni seji občinske skupščine proglašili Miha Marinka in Franca Leskoška-Luko za častna občana Kamnika – Na Perovem odkrili prenovljeni spomenik prvima padlima borcema na Slovenskem: Antonu Miklavčiču in Dominiku Mlakarju – Slabo vreme je zborovanje na Kratni prestavilo v športno dvorano

Kamnik – Osrednja slovesnost ob 27. juliju, kamniškem občinskem prazniku, je bila v soboto, 25. julija, ko so se na slavnostni seji najprej zbrali delegati občinske skupščine in vodstva družbenopolitičnih organizacij ob prisotnosti gostov iz sedanjih in pobratenih občin. Spregorovil je Slavko Ribaš, predsednik kamniške občinske skupščine, ki je podrobno označil pomen 27. julija 1941, ko je na Kamniškem zagorela iskra upora. V nadaljevanju pa oral razvoj kamniške občine v zadnjih petih letih, ki jih na področju gospodarstva označuje predvsem znatno večji izvoz od uvoza in vse pomembnejši delež gradbeništva, trgovine in obrti, uspehi na področju urejanja prostora, komunalne ureditve in stanovanjske gradnje, velik korak pa so naredili na področju družbenih dejavnosti, posebej šolskega in otroškega varstva, s čimer so nadomestili zaostanek iz preteklih let, zelo opazen pa je tudi napredok pri razvoju krajevnih skupnosti. »V sedanjih zaostreih pogojih gospo-

darjenja bomo morali hiter in dinamičen gospodarski razvoj doseči, z večjo produktivnostjo, boljšo organizacijo dela, uvajanjem sodobnejše tehnologije in boljšo izrablo obstoječih zmogljivosti. Še naprej pa mora biti usmeritev v izvoz osnovno gibalno povečanja proizvodnje,« je ob koncu dejal Slavko Ribaš.

Na slovesni seji so proglašili Miha Marinka in Franca Leskoška-Luko za častna občana Kamnika. Njuna revolucionarna pot je bila povezana tudi s Kamnikom. Tako je bila leta 1939 ob prisotnosti Franca Leskoška-Luke v Volčjem potoku ustanovljena prva partizanska celica na Kamniškem, kmalu zatem v Titanu in Remčevi tovarni na Duplici, naslednje leto pa mestna celica v Kamniku. Kamniške in domžalske celice so se združevali v Okrožnem komiteju KPS za Kamniško, ki je bil ustanovljen koncem leta 1940 v Podgorju pri Kamniku ob prisotnosti Miha Marinka. Na slavnostni seji so podeliли tudi vsakoletna občinska priznanja; tokrat šest srebrnih in

dvanajst bronastih plaket ter sedem javnih priznanj.

Sledilo je odkritje prenovljenega spomenika prvima padlima borcema na Slovenskem – Antonu Miklavčiču in Dominiku Mlakarju. Mlada delavca in skojevca sta zaradi izdaje padla v noči vstaje ob 27. na 28. juliju, ko sta po akciji hitela na zborni mesto na Kratno. Spomenik je odkril narodni heroj Mirko Jerman, uvodoma pa je spregovoril Srečko Krznar, predsednik Titanovega mladinskega aktiva.

Slabo vreme je žal prestavilo zborovanje na Kratni – kjer je bilo po noči vstaje na Kamniškem predvideno zborni mesto po akciji, ki so pričale plamenico upora – v športno dvorano. Slavnostni govornik srečanja je bil Tone Sturm, udeleženec vstaje in prvi sekretar Okrožnega komiteja KPS za Kamniško. Na zborovanju so podeleli plakete še živečim udeležencem vstaje: Albinu Vengstu, Stanetu Žirovniku, Romanu Potočniku, Tonetu Sturmu, Avgustu Vidmarju in Vinku Jermanu.

M. Volčjak

Metod Rotar o izvozu

Trajna usmeritev

Brdo pri Kranju – Z gorenjskim političnim aktivom, predstavniki izvršnih svetov skupščin gorenjskih občin in predstavniki največjih gorenjskih organizacij združenega dela ter gospodarske zbornice za Gorenjsko se je pretekli teden pogovarjal član ZIS in zvezni sekretar za zunajtrgovino Metod Rotar. Glavna tema razgovora je bila posvečena zunanjetrgovinski politiki Jugoslavije ter s tem v zvezi našim ekonomskim odnosom s tujino. Do izraza je prišlo enotno spoznanje, da je za uspešno gospodarjenje OZD nujno stabilno celotno jugoslovensko gospodarstvo. Za to pa je nujna predvsem dolgoročna stabilna gospodarska politika, stabilna zunajtrgovinska politika ter stimulativni izvozni režim, ki predvsem nagrajuje velike, smeles in uspešne izvozne delovne organizacije. Dolgoročno trden gospodarski položaj združenega dela je možen samo ob njegovi konstantni dolgoročni usmeritvi v izvoz. Kajti v tem splošnem svetovnem kriznem obdobju, ki se bo v prihodnosti še stopnjevalo, postavlja pred nas vse že kar eksistencno vprašanje: ali bomo delali in

izvažali, ali ne bo ne enega ne drugega. To pa od gorenjskega gospodarstva zahteva vrhunsko organizirano delo, visoko storilnost ter ob optimalnih kvalitetih konkurenčne cene svojih proizvodov! Pa tudi precej več poslovne solidarnosti, ki v mnogočem še kako zadeva tudi domače kooperante, dobavitelje surovin in polizdelkov. Preusmeriti moramo strukturo izvoznega blaga od surovin (hlodovine) in polizdelkov (deske, i. p.) k izdelkom, ki vsebujejo več dela in znanja, torej proizvode visoke stopnje obdelave.

Na pripombo mnogih, ki so omenjali nesolidnost mnogih domačih proizvajalcev in dobaviteljev surovin in sestavnih delov – navkljub sklenjenim samoupravnim sporazumom in »dogovorom« o dolgoročnem poslovnom in tehničnem sodelovanju – je Metod Rotar poudaril potrebo po energičnem ukrepanju (tudi do domačih »monopolistov!«), kajti »vsaka toleranca ima tudi svoje meje, preko katere se ne da in tudi ne sme, če nočemo škodovati sebi, svojemu poslovnu ugledu in dobremu imenu, brez katerega v poslovnom svetu ni mogoč dolgoročni poslovni uspeh. Notranjim odnosom je treba dati nov nivo in od sodelovalnikov sporazumov zahtevati dosledno izpolnjevanje dogovorenega,« je k tej temi dejal M. Rotar.

»V skrbi za izvoz moramo še posebno skrb posvetiti vzgoji in šolanju sedanjih in bodočih kadrov, da bodo imeli sposobnost in znanje ter ustrezno politično razgledanost, da bodo znali tudi v najbolj težavnem obdobju po zadovoljivi ceni prodajati na tuje trge proizvode, ki jih nudi naše združeno delo. Zato morajo ti kadri poleg ekonomstega in političnega znanja obvladati tudi jezik narodov, kamor ponujamo naše blago (poleg angleščine, francosčine in ruščine še italijanščino, nemščino, arabščino, kitajski jezik, španščino, ...). V zadnjem času uspešno združujemo zunanjetrgovinska predstavninstva, zato bi se morale najti tudi združena sredstva za dodatno šolanje zunanjetrgovinskih kadrov! Dežele v razvoju so v tem kriznem času edini trg, ki se še vedno nenehno razvija – in temu trgu je treba posvetiti načelo izvozno pozornost ter mu prilagoditi naše delo, znanje in sposobnosti. To je naša perspektiva in ne bi je kazalo zamuditi.« Metod Rotar je zagotovil, da so vsi ukrepi, ki jih pripravljajo zvezni izvršni svet usmerjeni na jačanje izvoznih zmogljivosti našega gospodarstva ter na ustrezno stimuliranje izvoznikov na sploh ter še posebej izvoznikov na konvertibilna tržišča. I.S.

MOMČILO MARIJANAC

Včeraj je omagalo srce plemenitega tovariša, vojaka, prijatelja, komunista, komandanta in borce za vrednote socialistične samoupravne družbe, polkovnika Momčila Marijanca!

V človeka tako izjemnega kova ga je kalilo življenje, začeto 28. septembra leta 1928 v vasici nad Jajcem, kjer se je rodila naša Jugoslavija. Hitro je postal Momčilo zrel fant, uporen in napreden, neomajen in prepirčan, da je pot, na katere stopa, pravilna. Maja leta 1944 postane partizan, skojevec in komunist. Ko je včetina domovine že dihala svobodino, je Momčilo še vedno bil bitke z ostanki sovražnega in zastarelega v bosanskih gondovih. Vedel je, kje mu je mesto in kam ga kljče dolžnost.

Leta 1961 ga srečamo v Kranju. Prijatelj med prijatelji je prišel, tovariš med tovariše. Del nas je postal, del Kranja, Gorenjake in Primorsk, kjer je delovala njegova enota, ki ji je do konca leta 1970 načeloval. Takšnega, kakršen je bil, smo ga ljubili in cenili. Bil je ljudski komandant, povojnik enote, ki je utrjevala svojo borbeno in moralnopolično moč, socijalokomunistični sistem splošne ljudske obrambe in družbene samozastite, vsak dan, na vsakem koraku dokončala, da smo jugoslovanska armada vse, kot je večkrat dejal predsednik Tito. Tiko je bilo njegovo življenje, po

dejanjih pa veliko. Enota, ki ji je predano poveljeval, je bila leta med najboljšimi v Sloveniji in Jugoslaviji. Kako srečen je bil leta 1978 Momčilo, ko je v Kranju strusman, kot je le on zna, raportiral svojemu vrhovnemu komandantu, maršalu Josipu Brozu-Titu. To je bil velik dan za nas vse, za vojake in starešine. Vojak, človek in iskren komunist je bil Momčilo Marijanac. Številna odlikovanja je prejel, bil je dobitnik nagrade občine Kranj, opravil pa je odgovorne dolžnosti tudi v Zvezni komunistov. Vedel je, da je Zvezni komunistovska, ki zna najti odgovore na vse vprašanja in da je moralnopolično orodje jugoslovanskega vojaka prav tako pomembno kot vojaško.

Mnogo prekmalu nas je zapustil naš Momčilo. Med namimi ostajajo dela in vezi, ki jih je stekal. Trajna je naša hvaležnost njemu, našemu Momčilu Marijancu. Hvala!!

Ob občinskem prazniku so Franca Leskoška-Luko (na sliki) in Miha Marinka proglašili za častna občana Kamnika.

Spodbuda

Konec minulega tedna so v Ljubljani podpisali republiški dogovor o pospeševanju izvoza. S tem so se slovenske občine in republika obvezale, da bodo zbrale 1,63 milijarde dinarjev. Čeprav znesek ni majhen, smo se tako vsi zavestno odločili za ta nujen ukrep, ki naj bi prispeval k izboljšanju naše plačilne平衡.

Izvršni svet kranjske občinske skupščine je na izredni seji sklenil, da bodo v občini pripravili podoben družbeni dogovor in s sredstvi iz proračuna in interesnih skupnosti zbrali bliž 38 milijonov dinarjev. Tako bodo komite za družbene dejavnosti in komite za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve ter sekretariat za finance do sredine avgusta pripravili predlog dogovora, ki naj bi ga potem podpisali do 10. septembra.

Člani izvršnega sveta so na seji soglasno podprli prizadevanja za zbiranje sredstev za pospeševanje izvoza. Poudarili so, da se moramo vsi odločno zavzeti za takšen način saniranja položaja, v katerem je danes naše gospodarstvo. Izrazili pa so tudi prepričanje in upanje, da bodo zbrana sredstva učinkovita spodbuda v sedanji akciji.

A. Z.

PO JUGOSLAVIJI

Zvezni izvršni svet za takso

Člani zveznega izvršnega sveta menijo, da kljub temu, da sta proti sprejetju takse za potovanja v tujino Slovenija in Hrvaška, ukrep ni v nasprotju z našimi usmeritvami in naj bi carinska taksa veljala le do rešitve sedanjih neugodnih tokov v plačilno bilančnem položaju države. Z uvedbo takse naj bi preprečili nadaljnji odliv dinarjev in deviz v tujino. Leta 1979 je bilo 21 milijonov 855.000 potovanj naših občanov v tujino, lani pa 16 milijonov 800.000. Pred dvema letoma smo odnesli v tujino 33 milijard dinarjev in dollarjev 1.933.000.000, lani pa več kot 25 milijard dinarjev in 2.511.000.000 dollarjev. Brems stabilizacije naj bi tako padlo na vse, s tem ukrepoli pa ne postavljajo upravlja osnovna načela svobode gibanja in pravice do potnega lista. Predlagali pa naj bi se vrsto izjem za osebe, ki bodo opravljene plačevanja takse: občani na začasnom delu v tujini in oziroma člani njihovih družin, tisti, ki so v okviru maloobmejnega prometa zaposleni v tujini, dvolastniki, tisti, ki odhajajo na zdravljenje v tujino ter delavci v mednarodnem prometu in turistični vodiči. Predvidene so niže takse za maloobmejni promet in organiziran turistični promet.

Več izvoza na konvertibilno tržišče

Z vrsto ukrepov naj bi v Sloveniji pospešili izvoz na konvertibilno področje. Na osnovi posebnega družbenega dogovora o načinu zagotavljanja in usmerjanja družbenih sredstev za pospeševanje izvoza naj bi v Sloveniji do konca leta zagotovili 1,6 milijarde dinarjev. 42 milijonov dinarjev bodo zagotovili iz republiškega proračuna, samoupravne interese skupnosti družbenih dejavnosti, zbornica in Služba družbenega knjigovodstva bodo zagotovili 374 milijonov dinarjev ali 4,3 odstotka, banke 189 milijonov dinarjev, ostalo pa naj bi zagotovile slovenske skupščine. Poleg teh nadomestil izvoznikom naj bi bile tiste organizacije, ki večino svojih prihodkov ustvarjajo z izvozom blaga in storitev oproščene placiila nekaterih dajatev kot prispevka za železniško gospodarstvo in pri združevanju sredstev za izgradnjo energetskih objektov prav tako pa tudi olajšav pri plačevanju prispevkov za razvoj manj razvitih republik in Kosova.

Novi dinar iz domače zlitine

V Jugoslaviji že velja odlok o osnovnih obeležjih kovanec v vrednosti 25 in 50 par ter 1, 2, 5 in 10 dinarjev. Po na novo sprejetih značilnostih naših kovanih denarnih vrednot bo dinar spremenil težo, velikost in barvo ter sestavo zlitine zato, da bili stroški kovanja manjši, denarno poslovanje pa bolj praktično in racionalno. Z domaćimi zlitinami bomo prihranili okoli 400 milijonov ton niklja, cinka in kobalta. Kolikor bolj so denarne vrednosti nižje, toliko bolj so kovanci surovinsko dražji. Tako je v minulem letu znašalo kovanje enega kovanca za 50 par kar 1,25 pare. Do zdaj smo pri nas kovali leto okoli 200 milijonov kosov kovanec. Stari kovanci bodo v veljavi, po ocenah strokovnjakov, še najmanj pet let, dokler jih ne bodo popolnoma umaknili iz prometa.

Radovljica — Predstavniki Socialistične zveze delovnega ljudstva iz gorenjskih občin in delavci časopisnega podjetja Glas iz Kranja so minuli četrtek v Radovljici podpisali samoupravni sporazum o osnovah srednjoročnega plana te delovne organizacije za obdobje 1981–1985. Dejanje pomeni pomembno osnovo za dolgoročno usklajevanje skupnih interesov v zvezi z izdajanjem in financiranjem časopisa, predvsem pa za uveljavljanje vpliva ustanoviteljev na nadaljnji razvoj obvezovanja delovnih ljudi in občanov Gorenjske. (S) — Foto: S. Saje

Blejski zazidalni načrti

V zazidalni načrt Bleda naj bi vrisali več novih hotelskih zmogljivosti in ustrezno infrastrukturo — Sportni objekti

Bled — Turistično poslovna skupnost je posredovala ob zazidalnem načrtu Bleda, ki ga pripravlja Žavod za urbanizem Bled, vrsto pripombe, predvsem pa program za kongresno središče ter športno-kreativni center skupaj s predlogi za ostale objekte, ki bodo v prihodnjem obdobju stali v blejskem centralnem turističnem prostoru.

Na območju med Blejskim in Mežakljo naj bi ostala sedanja festivalna dvorana, zgradili pa naj bi nov kongresni center z 800 sedeži, adaptirali depandanso Mežakljo in zgradili nov hotel v bližini hotela Jelovica.

Območje pod hotelom Krim naj bi bilo namenjeno športnokreativni dejavnosti. Prizidek hotela Krim naj bi povezali s sedanjo športno dvorano, v njem pa naj bi bile trgovine, majhni lokalci, kegljične in dvorane za namizni tenis. Nad sedanjo športno dvorano naj bi zgradili pokrito dvorano z bazenom, za Krimom pa še dve odprtih tenis igrišč in parkirišče. V zazidalni načrt naj bi vrisali še depandanso hotela Golf, dve tenis igrišči za Jadranom, hotel Svoboda pa naj bi se širil proti vili Gorenjska. Črtali naj bi bazen na prostoru avtobusne postaje, ves prostor avtobusne postajališča pa naj bi namenili trgovski dejavnosti s pokrito tržnico. Avtobusna postaja naj bi bila za gostilno pri Slošarju, uredilo naj bi se krizališče pri Lovcu, ob gradnji novih blejskih parkirišč pa naj bi začrtali tudi najbližje peš poti do centra Bleda.

Na Bledu naj bi v prihodnje gradili trgovske lokale z manjšo površino, tako, da bi nekatere izmed njih izven sezone zaprli. D. Sedej

Nujen večji izvoz na zahod

Izvršni svet skupštine občine Tržič je ocenil gospodarska gibanja v prvem polletju — Proizvodni plan in produktivnost dela nekoliko odstopata le v delu kovinske industrije — Zdrženo delo bo do konca avgusta raziskalo možnosti za večji izvoz na zahod — Vse oblike porabe v začrtanih okvirih

Tržič — Gospodarskim gibanjem letos v tržiških občinih posvečajo večjo pozornost kot kdajkoli prej. Sproti zasledujejo vse tokove, jih analizirajo, primerjajo s cilji, zapisanimi v družbenem planu, in z nalogami, ki so jih zastavili v zvezi z gospodarsko ustalitvijo.

Ugotovitve, ki se nanašajo na prvo polletje, je sredi meseca strnil izvršni svet skupštine občine Tržič. V oceni, ki jo je pripravil za delegate zebra zdrženega dela in družbenopolitičnega zebra — sestali naj bi se v četrtek, žal pa je bila seja nešklepčna — je poudaril predvsem gibanje produktivnosti in uredniščevanje proizvodnega plana, težave na področju zunanjetrgovinske menjave, investicijska vlaganja, skupno in splošno porabo ter politiko cen.

Industrijska proizvodnja in produktivnost dela v tržiškem zdrženem delu v prvem polletju nista zaskrbljujoči. Ocenjujejo, da bo letni plan izpoljen. Odstopanja so znancila le za kovinsko industrijo, saj imata Rogova Cevarna in Metalkin Triglav precejšnje težave pri oskrbi z reprodukcijskimi materiali.

Dosti bolj zapleteni so odnosi s tujino. Izredno ugodno razmerje v prid izvoza, ki ga je tržičko zdrženo delo dosegalo v minulih letih, se počasi ruši. Bilanca je sicer še vedno pozitivna, vendar izvoz nekoliko odstopa od planskih obveznosti, predvsem pa pada prodaja na konvertibilni trg. Zato izvršni svet — njegovo pripadilo naj bi sprejeti tudi skupščinski zbori — ponovno spominja vse tržiške delovne organizacije na uredniščevanje sklepov, ki sta jih v zvezi z zunanjetrgovinsko menjavo zbor zdrženega dela in občinska konferenca zveze komunistov že sprejela. Do konca avgusta bodo vsi delovni kolektivi ocenili možnosti za večji izvoz, in to predvsem na zahod.

Investicijska vlaganja v tržiški občini padajo že skoraj dve leti tako po številu objektov kot po vrednosti naložb. Tudi letosnji plan ne bo

KS Kokrica pred praznikom

Delovni in samoupravni uspehi

Kokrica — Krajan Tatina, Bobovka, Ilovke, Mlaka in Kokrice so za praznik izbrali 1. avgust, ko se spominjajo avgustovskih dni pred štiridesetimi leti, ko je njihov krajan Franc Mrak, komunist in organizator vstaje v kranjski občini, ustanovil prvi odbor Osvobodilne fronte na Kokrici. Mrak je v partizane odšel 21. junija in je kmalu postal komandanat prve kranjske čete. V začetku avgusta je bil ranjen ter ujet in zatem odpaljan na zdravljenje v Ljubljano. Novembra istega leta so ga izročili gestapu, 3. januarja 1942. leta pa so ga v Dragi pri Begunjah ustrelili kot talca.

Od teh dogodkov in junških dejanj krajan Franca Mraka minila letos že štirideseto leto. V tem času se je življenje in delo v krajevni skupnosti temeljito spremeno. Pomembne delovne in samoupravne uspehe so dosegli krajanji tudi v minulem srednjoročnem obdobju. Skupnost je bogatejša za številne kulturne objekte, za lepo urejene družbene prostore in športno igrišče. Pred kratkim se je krajanom uresničila še ena njihova dolgoletna želja, ki je bila pogojena tudi s prejeknjimi sredstvi. V naselju Mlaka je zabrnelo 194 telefonov. Vrednost naložbe znaša več kot sedem milijonov dinarjev. Krajanji so k temu prispevali tri milijone. Gospodarske razmere so kljub velikim prizadevanjem »oklestile« del načrtov. Neurešenice so ostale

želje krajanov po novem potrošniškem centru, ki naj bi ga na Kokrici postavila delovna organizacija Živila, odprto je ostalo tudi vprašanje izgradnje popolne osnovne šole in otroškega vrtca. Na Kokrici veda, da bo v novem srednjoročnem obdobju še težje. Zato skušajo odpraviti slabosti, ki so došle spremiale njihovo delo, predvsem pa bodo načrtovali v okviru materialnih možnosti.

Svet krajevne skupnosti, družbenopolitične organizacije in društva pripravljajo ob letošnjem krajevнем prazniku vrsto prireditv. V petek, 31. julija, se bodo člani kolearske sekcije domačega športnega društva udeležili skupaj z drugimi krajanji otvoritve novega mostu čez Savo na Laborah. V nedeljo, 2. avgusta, bo ob Čukovem bajerju v Bobovku proslava z otvoritvijo brunarice, ki so jo zgradili prireditveni člani turističnega društva. V njej bodo lahko ljubitelji rekreativne in narave — poleti kopalc in pozimi drsalci — posegli po topilih in osvežujočih napitkih. Proslava bo spremjal še nastop članov dramatske sekcije KUD Storžič, šaljiva tekmovalja, troboj v strelijanju z zračno puško med ekipami Kokrice, Predosej in Britofa ter ob zaključku taborni ogenj. Praznovanje bo sklenjeno v nedeljo, 9. avgusta, ko se bo ob 8. uri pričel tradicionalni nogometni turnir z udeležbo moštev s Kokrice, z Nakla, iz Britofa in Trboj.

C.Z.

Pohodna enota

Škofja Loka — Tradicija mladinske pohodne enote pri OK ZSMS Škofja Loka sega že dober dve leti nazaj. Takraten začetek je bil zelo obetaven, saj je enoto sestavljalo preko 100 mladincev. Poleg tega so imeli mladi v Gorenjskih predilnicih svojo enoto, tako da je bilo resnično število pohodnikov še večje. Po začetni zagnanosti pa je dejavnost pohodne enote nekako splahnela in se omejila le na nekatere tradicionalne pohode.

Letos so na občinski konferenci mladine sklenili, da v okviru dejavnosti komisije za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito ponovno oživijo delo in obnovijo njeno članstvo. Zdržali so določena sredstva. Namenili so jih za nakup opreme, predvsem uniform in hrbtnikov. Prav tako so že kupili prikupne rumene majice in nanje tiskali napis in znak pohodne enote. Pohodnikov, ki se redno udeležujejo pohodov, je 35. To je razmeroma malo če upoštevamo široko znanovanje akcije za obnovitev članstva po vseh osnovnih organizacijah ZSM v srednjih šolah loške občine, krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela. Povrh vsega so bili v pohodno enoto vabljeni tudi vsi brigadirji škofjeloške občine zadnjih dveh let.

Mlad mlinčni zanimačje za pohode vpadna. Pred leti ni bil nekdan problem debiti tudi preko sto mladincov za en pohod, je povedala Mojca Pirman, tajnica OK ZSMS Škofja Loka.

Letos so se mladi pohodniki iz Škofje Loke udeležili že dveh pohodov. Januarja so se pod vodstvom komandanta Justina Jožeta skupaj s pripadniki JLA, planinci in občani povzpeli iz Škofje Loke preko Križne gore do Dražgoš v čast Škofjeloškega občinskega praznika.

Za prvi maj so prehodili dokaj zahtevno pot iz Škofje Loke prek Osovnika in Govejka na Tok in nazaj. Skupaj z občinskim štabom territorialne obrambe v jeseni načrtujejo trodnevno vojaško in idejnopravilo.

• V petek, 31. julija, ob 11. uri bodo najprej odprli razstavo filatelistov in fotografij, v Cerklijah pa dva stanovanjska bloka. Ob 19. uri pa bo na prostoru Gorenjskega sejma v Savskem logu nastopil folklorni ansambel LADO.

• V petek, 31. julija, ob 11. uri bodo najprej odprli arheološki spomenik (Kostnico) na Titovem trgu, ob 12. uri pa predstavitev Kranjskega zbornika, ob 17. uri pa bodo odprli most čez Savo in spremljajoče objekte. Ob tej prilikai bodo izvajalcem podeliли nagrade občine.

• Na pohodni sejmi v Savskem logu začel koncert v ples za mlade.

• 1. avgusta ob 8. uri bo najprej otvoritev vrtca na Planini, na stadionu Stanka Mlakarja pa se bo začelo mednarodno tekmovanje v tenisu. Ob 10. uri bo potem slavnostna seja vseh zborov občinske skupštine, na kateri bodo med drugim podeliili nagrade občine. Popoldne ob 17. uri bo v Senčurju srečana otvoritev športnega parka, ob 19. uri pa se bo na prostoru Gorenjskega sejma v Savskem logu začel koncert z vokalistko Kristinom.

• 2. avgusta ob 9. uri bo po ulicah Kranja tradicionalna kolearska dirka, ob 10. uri pa se bo začelo smučarsko tekmovanje rekreativcev na Ledinah.

• Sklepna prireditve ob občinskem prazniku pa bo 8. avgusta, ko se bo ob 16. uri na stadionu Stanka Mlakarja začel mednarodni atletski miting.

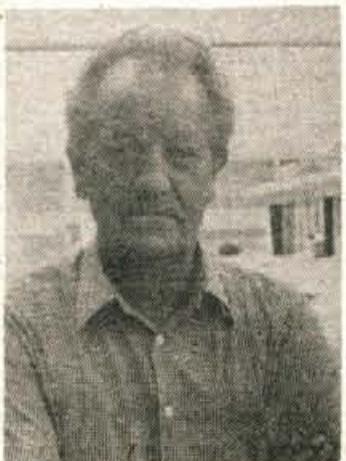
A.2.

Na poti v zasnežene Dražgoše — Foto: Arhiv OK ZSMS Škofja Loka

Peki pečejo z izgubo

Cena mokre je določena, prodajna cena tudi, proizvodni stroški pa izredno naraščajo – Manj povpraševanja po pecivu na tržišču

Janez Vidic, direktor temeljne organizacije Triglav - Gorenjska Lesce

Lesce – Podražitve moke in slaba letina pšeničnih vojvodinskih polj bodo nedvomno vplivali tudi na ceno kruha in drugih izdelkov, ki jih za jeseniko in radovljško občino pečejo v Žitu Lesce. V delovnih organizacijah so že letos majna predlagali višje cene, ki pa niso bile sprejeti. Zato vsebuje zdaj njihov predlog občutno višje cene osnovnih vrst kruha in peciva. Za osnovne vrste kruha predvidevajo kar za okoli 60 odstotkov višje cene in za ostale vrste za 30 do 39 odstotkov.

Vse drugače bi bilo, ko bi maja podražili, zdaj zvišuje maloprodajno in seveda proizvodno ceno nova cena mokre. V Vojvodini je pridelek češnici manjši zato, ker so zasejali premalo pšenice in razpoložljiva dolja namenili sladkorni pesi in sončnicam, pšenico pa bo treba dobiti tudi iz uvoza. V velikih težavah pa so zato peki, saj je cena mokre določena, prav tako tudi prodajna cena, proizvodni stroški pa izredno naraščajo.

»V pekarski industriji s predlaganimi kompenzacijami nismo uspeli, zato se napoveduje izguba«, pravi direktor temeljne organizacije Triglav Gorenjska Janez Vidic, »cene za pecivo so v pristojnosti republike skupnosti za cene, o ceni kruha pa določajo občinske skupnosti za cene. Prav tako nismo uspeli s predlagano podražitvijo za april, zato smo v še težjem položaju. V delovnih organizacijah nastajajo veliki problemi, predvsem so v upadanju realnih osebnih dohodkov v primerjavi z visokim porastom življenjskih stroškov.«

V temeljni organizaciji Gorenjska je proizvodna čokolade manjša kot lani, saj smo imeli

prosodjaje težave z surovinami. Problem cena mokre pa se najbolj počaže pri močnem pecivu. Gorenjska je imela za 80 ton manjšo proizvodnjo kot smo jo načrtovali v prvih šestih mesecih, močnega peciva pa je bilo za 121 ton manj kot je bilo v planu – prve meseci ni bilo margarine, kasali pa so se že problemi manjšega povpraševanja na tržišču. Vsi ti podatki kažejo na precejšnji izpad, tako, da se celotni prihodek temeljne organizacije v prvem polletju izkazuje le s 8 odstotki.

V prihodnjih mesecih bo še težje, kajti prizadenejo nas re-

striki na področju uvoza, saj smo od njega precej odvisni posebno v tovarni čokolade, saj nekaterih najnih surovin na domačem tržišču sploh ni. Dragi problem je moka, tretja težava pa je v tem, ker bo naša velika naložba v tovarno čokolade morala počakati. Sredstva smo že zbrali in zavedamo se, da bo investicija s čakanjem na dve leti držala za vsaj 10 milijonov dinarjev. Vse naložbe morajo počakati, investicijo v tovarno čokolade, za katero smo si tako prizadevali, pa naj bi še pretehtali. Večakor je ena najbolj najnih in potrebnih v radovljški občini, saj tako zastarele tehnologije in tako slabih delovnih pogojev ni nikjer več.« D. Sedej

Prihodnost v novih strojih

Prvo polletje so delavci stolnega Lepenke sklenili z izjemnimi poslovнимi rezultati – Kako dolgo bodo še zdržali stari lepenčni stroji? – Od uvoza novih je odvisna prihodnost delovnega kolektiva

Tržič – 130-članski kolektiv tržiške Lepenke, temeljne organizacije Kartonažne tovarne Ljubljana, ki jo je pred sto leti ustanovil Anglež Charles Moline, bo na avgustovski slavnostni seji občinske skupščine prejel zlato plaketo mesta Tržič. Navada je, da se priznanja podeljujejo ob najrazličnejših jubilejih, včasih tudi ne glede na delovne uspehe. Vendar pa tega ne bi mogli reči za Lepenko.

Medtem ko so se delavci še pred par leti ubadali z velikimi denarnimi težavami, so minulo poslovno leto, zlasti pa prvo letošnje polletje sklenili s takimi rezultati, da bi jim jih lahko zavidala marsikatera delovna organizacija. Celotni prihodek so v primerjavi s šestimi meseci lani povečali kar za 77 odstotkov, dohodek za 87, čisti dohodek za 90, osebni dohodki so jih narasli v okviru dogovorjenih meril za 32 odstotkov – povprečni mesečni osebni dohodek znaša v polletju prek 12.400 dinarjev – dohodek na zaposlenega pa je poškodel za 92 odstotkov.

Plod takih uspehov so predvsem prizadevanja vseh zaposlenih, da s sprotinom vzdrževanjem dokaj zastarelih strojev – za sušenje lepenke uporabljajo sto let star način – odpravijo zastoje v proizvodnji, da zmanjšajo odsotnosti z dela, skratka, da izkoristijo vse mogoče notranje rezerve. Tako so v primerjavi z lanskim prvim polletjem povečali produktivnost dela za štiri odstotke. Seveda so k ugodnim finančnim

rezultatom nekoliko pripomogle tudi cene, ki so jih popravili decembra, vendar pa trenutno že zaostajajo za cenami drugih jugoslovenskih prizvajalcev.

Dokaj uspešni so bili delavci Lepenke tudi pri uresničevanju proizvodnega plana. Papirja so naredili za štiri odstotke več kot so načrtovali, nekoliko pod planom pa so bili z izdelavo lepenke. Zastarela tehnologija v lepenčevem oddelku namreč kljub naporom ne dovoljuje boljših rezultatov. Zastoji se pojavljajo zlasti v pari sušilnik, ki bi bila potrebna celovite prenove.

Načrti, da bi stare stroje zamenjali s sodobnimi in ustvarili tudi boljše delovne pogoje, se vlečejo že par let. Nekajkrat so bili že tak pred uresničitvijo naložbe, a vsakokrat so jim »zagolde« nove družbenne omejitve. Dosej so za investicijska vlaganja porabili približno 20 milijonov dinarjev. Pripravili so vse potrebno za gradnjo trafo postaje, čistilne naprave in lastne hidrocentrale, ki se bo začela avgusta, vendar je to le skromen del sicer zahtevne naložbe.

Zgraditi namreč nameravajo novo lepenčno halo, prostor za pripravo mase, objekt za vzdrževanje in družbeni objekt. Soglasja za izdajo gradbenega dovoljenja že imajo, upajo pa tudi, da bodo do konca leta vendarje dobili tudi privolite za uvoz strojne opreme, od katere je odvisna prihodnost delovnega kolektiva.

H. Jelovčan

NAS SOGOVORNIK

Stane Zarnik

Boljši obeti za kamniški turizem

Turizem je v kamniški občini ubiral zadnja desetletja rako pot. Obilo možnosti ima za razvoj, o tem ne dvomi nihče, toda turističnega voza nikakor niso mogli premakniti naprej. Zadnje leto pa so premiki vendarje opazni. Od avgusta lani pri Skupščini občine dela referent za turizem. Delo je prevzel Stane Zarnik.

»Določopravljate res šele leta dni, toda kljub temu, kako se je izkazala takšna občina dela?«

»Trenutno kot dobra. V hči sem, v kateri se stekajo niti dogovaranja in načrtovanja, tudi na področju turizma. Možnost za vse potrebne stike imam torej. S takšno obliko pa smo rešili tudi vprašanje tajniških poslov samoupravne skupnosti RTC Velika planina.«

»Kako ste zastavili delo?«

»Analiza je pokazala bistveni problem, nezasedenost prenočitvenih zmogljivosti, posebej na Veliki planini. V posebni brošuri, v turističnem informatorju, smo zbrali vso turistično ponudbo. Izpla je maja letos in je prvi vidni rezultat dela. Hkrati smo se seveda lotili tudi razvojnemu vprašjanju kamniškega turizma. Krajevna skupnost Srednja vas je dala pobudo, načrto rečemo o termalnem vrcelju Vaseno, saj voda neizkorisčena odtekata, krajanji pa bi radi vedeli, če je tam moč zidati. Raziskovalna skupnost in izvršni svet sta že sprejela sklep, da gremo v nadaljnje raziskave. Zagotoviti moramo večjo temperaturo in pretok vode, okrog 30 litrov na sekundo. Dosej so vrtali le do 170 metrov globoko, nove vrtne bodo globoke 400 do 500 metrov. Polovico sredstev bo zagotovila republiška raziskovalna skupnost, z raziskavami bomo začeli prihodnje leto in če bodo uspešne nadaljevali še v letu 1983.«

»Velika planina še vedno ni oskrbljena?«

»Če bi bila Velika planina samo kamniška, bi brez dvoma hitreje našli rešitev. Na planini je veliko počitniških domov in hišic, katerih lastniki so iz drugih občin. Ni dovolj, da ima nekdo kočo na Veliki planini, vedeti bi moral tudi, da je treba v razvoj tega rekreacijsko turističnega centra vlagati, če ne po davčni poti, pa kako drugače. Danes smo veseli, če nam lastnik koče ali počitniške doma prispeva stari milijon dinarjev za dograditev centra. Če nam bo uspelo te posamečne interese združiti v družbeni interes, bo tudi več denarja za osnovna vlaganja na planini.«

»Odpirate prvo turistično kmetijo v občini?«

»Leta 1979 je izvršni svet zadolžil posebno delovno skupino, ki je pregledala posamezne kmetije in zbrala šest interesentov. Ciril Lanšek in Stefka Močnik – prva kmetija je že sprejela gosta, druga bo nared oktobra – sta dobila kredit hranično kreditne službe Emonine kmetijske kooperacije. Poleg teh dveh se namerava usmeriti v turizem tudi kmetija Žebavec iz Podhrške v Tuhinjski dolini in Silva Hribar iz Rudnika, ki bo obnovila staro kmečko hišo. Kmetije bomo morali povezati s kamniško turistično agencijo, ki bo skrbela za prihod gostov, vsaj za začetek bo to zelo pomembno.«

»V Kamniku imate tudi nekaj tradicionalnih turističnih prediletov?«

»Nedavno smo v okviru ljubljanske občete pripravili fantovčino in dekljino in s to prireditvijo preizkusili, kako je moč povezati turistično gostinski interes, kako je moč speljati dohodkovne odnose. Pripravljamo ustanovitev turistične poslovne skupnosti, v okviru katere se bomo pogovarjali tudi o prireditvah, kot je dan narodnih noč, ki ga na dosedanjem način financiranja pač ni več moč pripravljati.«

M. Volčjak

Izkušnje iz kranjske občine

Varstvene družine – enakovredna oblika varstva dojenčkov

V Sloveniji se že lep čas, predvsem v urbaniziranih središčih, srečujemo s pomanjkanjem prostorov za organizirano varstvo otrok. Gradnji novih stanovanjskih naselij tako imenovana spremljajoča infrastruktura ne sledi; in težave, s katerimi se najprej in največkrat srečajo v novih stanovanjih predvsem mlade družine, so varstvo otrok. Vzgojno varstvena organizacija v kranjski občini se že nekaj let srečuje s tovrstnimi težavami. Ce-

prav v občini že ves čas posvečajo veliko skrb ob urbanizirani stanovanjski gradnji tudi varstvu in vzgoji otrok, še vedno primanjkuje prostorov. Zato so se pred leti v Vzgojno varstveni organizaciji odločili za poskus; začeli so ustanavljati tako imenovane Varstvene družine za dojenčke od 8 mesecev do 3 let starosti. Izkusenje, ki so si jih pridobili, bi lahko rekli, da so danes za zgled tudi drugim.

Enako kot v jaslih

Vzgojno varstvena organizacija Kranj ima danes šest varstvenih družin, v katerih je 60 dojenčkov od starosti 8 mesecev do 3 let. In zakaj so se odločili, za to obliko? Ker ni dovolj prostorov za jasli. In kakšna pravzaprav je varstvena družina? Mentorica v VVO Vida Jakič pravi:

»Varstvena družina se lahko ustanovi, če so za to izpolnjeni določeni pogoji. O teh pa odloča komisija za spremljanje varstva v družinah, ki jo sestavljajo pedijater, vodja pedagoške službe VVO, vodja zdravstvene službe, patronatna sestra, socialni delavec in mentor varstvene družine. Svoje mnenje pa morajo dati tudi organi v krajevni skupnosti.«

V varstveni družini mora biti poseben prostor, namenjen samo dojenčkom, ki so sprejeti v varstvo v VVO. To pomeni, da je prostor s sanitarnimi ogrevan. Skratka, da ima družina vse pogone za zdravo družinsko varstvo, potem Vzgojno varstvena organizacija sprejme varstvenino v redno delovno razmerje za nedoločen čas s preizkusno dobo treh mesecev. Še predvsem pa prične varstvenina delo na domu (običajno je to lastnica ali vysorbude).

FANI RIBIČ, SEJMEŠČEK 1: »Že štiri leta izmuči otroček od 8 mesecev do 3 let starosti. Eden jih imam in zelo sem začutila, da je to nezadovljivo. Morda je deloval danes res nezadovljivo delati kot drugi, vendar pa ne so moreni prav nič pritoževati glede drugih delovnih pogojev in organizacije tovrstnega varstva.« Na sliki: Fani Ribič z matički (levo) in mentorico v VVO Vida Jakič.

stanovanja) pa mora opraviti v jaslih enomesečno prakso.«

Od tod naprej pa vse teče tako, kot da je varuhinja zaposlena v jaslih oziroma v vrtcu ne pa doma (v svojem stanovanju). Vzgojno varstvena organizacija opremi prostor s posteljicami oziroma ležalniki, previjalno mizo, stolčki, omaricami, jedilnim priborom in posodo, perlom, plenicami, sanitetnim materialom za nego dječka, delovno obliko za varuhinjo itd. Hrano oziroma vse tri obroke dobivajo dojenčki iz centralne kuhinje Janina. Redni so zdravniški pregledi in obiski. Zgodi se tudi, da varuhinja, ki dela doma, zbole. Tako kot vsakemu zaposlenemu, ji pripada stalež, takrat pa jo nadomestiti sleteča varuhinja. Seveda pa varuhinji pripada redni mesečni osebni dohodek po določilih Vzgojno varstvene organizacije, regres za letni dopust, vključene pa so tudi v delo samoupravnih organov in organizacij v Vzgojno varstvene organizaciji.

Črne varstvene družine

»Naše izkušnje marsikje v Sloveniji dobro poznajo,« pripoveduje Vida Jakič, »in nas sprašujejo za praktične in organizacijske nasvetne, ker pri nas tako rečeno nimamo več težav. Rada bi ob tej priloki pojavila vseh šest varstvenih družin. To so: Kristina Podpeškar, Bertoncjeva 42 (KS Vodovodni stolp), Cecilia Butalič, Jezerška c. 72 in Milena Bogataj, Jezerška c. 48c (KS Primskovo), Marija Debeljak-Štefe, Gorenjskega odreda 4, Nežka Ilijš, Gorenjskega odreda 16 in Fani Ribič, Sejmišče 1 (KS Planina). Ta imena sem naštela zato, ker se srečujem z drugo težavo. Pod imenom Vzgojno varstvene organizacije se namreč pojavljajo tako imenovane »črne varstvene družine.«

Gre preprosto za to, da je še vedno premalo prostora in možnosti za organizirano varstvo in za pripravljenost posameznikov (ne bom rekla, da se okoristijo) da si tako ali drugače povečajo svoj dohodek; skrivajo pa se pod imenom VVO. Starši največkrat za to ne vedo. Težave pa nastopajo ob morebitni bolezni ali drugačnih težavah. Takrat se seveda izkaže, da v celo v varstvo niso vključeni vse stroški in da gre za »postranske zaužetki.« S pravne

strani je to vprašanje morda enostavno, nam pa po drugi strani ni vseeno, saj se zavedamo, da ob pomanjkanju prostora problem varstva ni lahko reševati in je zato včasih tudi »črna varstvena družina« rešitev v sili.

Skratka, gre za problem, pred katerim ne moremo gledati skozi prste, še manj pa si zatisati oči. Zato menim, da nam recimo ob sedanjih težkih stabilizacijskih pogojih – pa tudi nasprotnih – ne more biti vseeno, kako je z organiziranim varstvom v družinah. Organizirane varstvene družine pri nas so se pokazale kot enakovredna oblika družbenega varstva otrok v jaslih. Celo več, izkušnje kažejo celo nekaterе dodatne kvalitete in prednosti. In ker nam nenazadnje »družbi ni vseeno, kakšen bo naš otrok jutri, menim, da velja to obliko razvijati še naprej.«

Besedilo in slike: A. Z.

Kritika delitvenih razmerij

Radovljica — Delegati zborov skupštine kulturne skupnosti Radovljica so na zadnjem zasedanju 14. julija pri razčlenjevanju pogojev za realizacijo letosnjega občinskega programa ob najnovejših omejitevih in stabilizacijskih ukrepnih opozoril, da Kulturne skupnosti Radovljica ne bo mogla realizirati svojih nalog, ki izhajajo iz določil samoupravnega sporazuma o temeljnih planih zasedanja srednjoročnega programa. Že tako skrčeni programi, ki so jih narekovali omejene finančne možnosti (letos je bilo predvideno prvotno povečanje sredstev le 12,5 odstotkov po prispevni stopnji 0,38, kar je med najnovejšimi najbrž tudi v Sloveniji), bodo morali z zadnjimi navodili izvršnega sveta, ki izhajajo iz najnovejših ukrepov zveznega izvršnega sveta, zmanjšati še za okoli 6 odstotkov. Delegati težko razumejo, da ob tem, ko združeno

delo radovljike občine odvaja za kulturo tudi v tem kritičnem letu razmeroma veliko vsoto 22,536.000 dinarjev (skupna stopnja 0,94), samoupravno dogovorjenih in že itak skrčenih občinskih programov, tudi teh ne bo mogla uresničiti.

Ost kritike ni uperjena proti obveznosti do skupnih nalog v Sloveniji, pač pa v povsem nesprejemljiva razmerja delež kulturne skupnosti Slovenije za vzajemnost v občini, ki daje nad 60 odstotkov sredstev za skupni program, kar znese 13,221.000 dinarjev.

Ceprav je Kulturna skupnost Radovljica vselej pravočasno v določenih rokih posredovala vse zahtevane predloge in podatke Kulturni Slovenije za oblikovanje republikega programa vzajemnih in skupnih nalog, so ugotovili delegati, da niso upoštevani v programu Kulturne

skupnosti Slovenije tudi v letosnjem letu. Tako je tudi z akcijo »Ureditev in posodobitev muzejske zbirke na blejskem gradu«, ki naj bi jo izvajal Narodni muzej iz Ljubljane, za katere so poslali po pravilniku o prijavah vse potreben gradivo 20. novembra lani. Obrazložitve, zakaj ni ta akcija upoštevana v programu Kulturne skupnosti Slovenije za leto 1981, niso dobili, četudi so svoje pogoste po sprejetih merilih izpolnili. Odgovora ni bilo tudi na zadnji seji skupštine Kulturne skupnosti Slovenije, ki je bila 17. julija v Ljubljani.

Delegati skupštine kulturne skupnosti Radovljica so tudi na zadnjem zasedanju, tako kot že vsa leta nazaj, najodločneje zahtevali, da njeni delegati v Kulturni skupnosti Slovenije morajo postaviti vprašanje delitvenih razmerij financiranja skupnih nalog in vzajemnih programov, ki so za radovljiko občino vse skozi skrajno neugodna in po njihovem mnenju nesprejemljiva. To utemeljujejo z dejstvom, da pri tako razvajani in obvezni dejavnosti bodisi knjižnične mreže, muzejev, galerij, spomenikov in množične kulture ter obveznosti, ki jih ima do zamejnikov Slovencev in naših delavcev v tujini. Kulturna skupnost Slovenije ne bi smela prezeti širšega družbenopolitičnega in kulturnega pomena, ki ga ima radovljiko občina na tem obmejnem in turističnem območju.

Postavlja se vprašanje, če se enako vrednotijo tovrstna prizadevanja občinskih kulturnih skupnosti ali pa prepriča prejosa le ozkem krogom ljudi v raznih odborih in strokovnih službah Kulturne skupnosti Slovenije, v katerih dosežejo cilj le najbolj prodorni.

Kako naj odgovorijo, ko morajo razlagati in zagovarjati programe Kulturne skupnosti Slovenije na zborih delavcev in braniti izhodišča, ki so poleg vsega razumevanja za širše interese v očitnem razkoraku s kulturnimi potrebami združenega dela in občanov lastne občine?

Ni manj kot v večjih kulturnih središčih, se vse skozi postavlja vprašanje položaja kulturnih delavcev tudi v manjših občinah. Medtem, ko se v skupštini Kulturne skupnosti Slovenije upravičeno borijo za njegovo zboljšanje z vsemi pripadajočimi denarnimi nadomestili, so v občini zaradi manj razpoložljivih sredstev za kulturo tudi limiti za osebne dohodke bistveno nižji. Kulturni delavci v občini enakih kvalifikacij so zaradi tega manj nagrajevani, čeprav opravljajo enake in podobna dela in naloge kot tisti v večjih središčih, za katero pokriva del nadomestil Kulturna skupnost Slovenije. Posredno torej tudi vse občinske kulturne skupnosti, kar upravičeno vzbuja nezadovoljstvo.

Sklicevanje na republikego dogovarjanje in sporazumevanje v okviru kulturne skupnosti Slovenije, s katerim se običajno želi zagovarjati v posameznih odborih pripravljene sklepke in odločitve, je za delave v združenem delu vse prej kot prepričljivo. Iz prakse vemo, da njihova mnenja in predlogi, ki jih posredujejo delegati na skupštini Kulturne skupnosti Slovenije skoraj nikoli niso deležna večje pozornosti.

Ta stališča skupštine Kulturne skupnosti Radovljica je posredoval delegat na 26. seji skupštine občin zborov Kulturne skupnosti Slovenije 17. julija v Ljubljani, vendar pa so naletela na gluha ušesa.

Kultura mladih

Bled — Kultura med mladimi po osnovnih organizacijah ZSMS je nadavno prepustena iznajdljivosti redkih posameznikov, ki se zavedajo njene pomembnosti za mlade. Živitari ob pomanjkanju denarja; v neustreznih prostorih, vendar pa prizdevanja pogosto obrodijo obetavne rezultate. Tega se zavedajo tudi Blejčani, ki so konec leta 1979 ustavili skupino za izrazni ples Zvezdice. Njen mentor je Brane Grohar.

»Kako je pravzaprav prišlo do nastanka skupine?«

»Že dalj časa smo čutili potrebo po takih skupinah. Opazovali smo nekatera dekleta, ki so postale članice, da imajo smisel za glasbo in gibe. Same so želele organizirano plestati in tako je nastala naša skupina. Javnosti smo se prvič predstavili lanskem leto v Bohinju na MDA, zelo pomembno pa je naše sodelovanje na akciji Nada beseda 81, najprej na ravni občine na Bledu in potem regijsko v Kranju, kjer pa so bili Tričanci iz Mladinskega gledališča boljši. Prvi uspehi so nas opogumili.«

»V kakšnih pogojih skupina deluje?«

»Vadimo v prostorih Mladinskega kluba na Bledu, ki niso najbolj ustreznih. Za celotno tehnično opremo skribi moj brat Bojan, ki skribi za glasbo in nam je posodil lastno opremo. Za koreografijo skribim sam, čeprav glasba ni moje poklicno področje, pač pa ekonomija. Precej pomagajo sama dekleta, ki se v delo aktivno vključujejo. Finančnih sredstev ni dovolj, saj hodimo na nastope na lastne stroške, oxirona s pomočjo staršev, izjema je le nastop lani v Bohinju. Problem je tudi s samicami plesalkami. Njihova povprečna starost je okoli 15 let, torej so še osnovnošolnice, ki pa jih zgubimo, ko gredo v srednjo šolo. Tudi mentorja ni. Pravzaprav sem sam za vse.«

»Na kakšno glasbo plešete? Kakšen je odnos med gledališčem?«

»Prvotno je bila to disco glasba, sedaj pa je to rock-jazz. Za en program je potrebno vložiti tudi po štiri mesece dela. Ob nastopu se ne vidi, da so se meseci skrčili v petnajst.«

Pisateljica Berta Golob je v knjigi »Sovražim vas« zbrala prgišče pretresljivih črtic, s katerimi razkriva stisko mladih fantov in deklet, ki jih je življenje pahnilo pod streho vzgajališča v Predvoru.

Ciganka Tatjana

Bila je ponosna na svoj rod, ker je slišala, da so Cigan lepi. Rada je odpirala okna in se ogledovala v šipah. Požvižgavala je popevko o lepi ciganki Mariji in misila nase. Nekaj časa je nosila s seboj majhno ogledalo, potem ga je bogove kje zgubila.

Zvezek je imela zanemarjene in krilce zmerom popackano. Če so ji v pretepu omagale moči, ji je pomagal Marjan. Tudi on je bil cigan, holder sta v isti razred. Bil je njen stric. To je bilo nekaj nenavadnega; bilo je dražče in vznemirljivo.

»Tatjana, kje pa imaš strica?«

»Tatjana, stric pa ni znal matematike!«

»Tatjana, stric se pogovarja z Ivicom, ali se bo oženil?«

Da bi bila jaz Tatjana in da bi imela pol leta mlajšega strica, bi skoprnela od zaznamovanosti. Črnočka ciganka pa nič! Spreletavala se je okoli sošolcev, ki se jim sploh ni sanjalo, kaj hoče. S slino je vlažila goste obrvi, da so se polesketale in bila je lepa, cigansko lepa!

Ko so se druge deklete komaj prebjale, je bila ona že v maju. Šelestenje in šepetanje in prvi nemir je preživel za zdavnaj! Zdaj je v njej igrala stepa, Indija, ognji, zemlja.

Ni se krotila. Povsod je iskala svojo podobo, še v mokrem asfaltu. Prežala je iz temnih kotov z vedno vlažnimi ustnicami. Poigravala se je z lasmi in vabila.

Njenega klica ni nikhe razumel. Nihče ni bil ciganske krvi.

Le Marjan. On pa je bil njen stric in vabilo ni veljalo njemu.

Oba je poklicala brezmejnost, cesta, ki nima začetka ne konca. Oba sta ostala zvesta rodovom. Šta sta. Ze dolgo ju ni več pri nas.

Miro Kačar v Železnikih

Miro Kačar je bil rojen leta 1945 v Sorici. Na tekmovanju učiteljev je v likovnem kreativu dobičal prve slikarske nagrade. S sedmico je leta 1963 v Tolminu prvič postavil javnosti svoja dela, od leta 1974 do 1980 pa je v Sorici privedil sedem samostojnih razstav. Je član likovne skupine pri NOB Štoreja Letka, s katero se je udeležil prve razstave gorenjskih likovnih skupin, ki je bila leta 1979 v Škofiji Letki. Januarja leta 1980 je udeleževal na razstavi v Škofješki knjižnici na temo NOB v likovnih delih.

Sorčan, po poklicu učitelj in po nagnjenju slikar, se po sedmih razstavah v rojstnem kraju podigne v delino, v Železnike, kjer je privedel osmo samostojno razstavo. Izbral je dvajset slik s pretečno kreativno motivacijo in z nepretetljivim dedičkom (nekaj stik s figurativno motivacijo v tipičnem revolucionarnem žanru) in kateroga bi izbral le šopek poljskega cvetja, ker to tihelito ločno dopolnjuje celoten izber. Miro Kačar namreč maršikator pokratno pojmeno kot tihelito, kar je posebno opazno pri slikah z motivi osamljenih dreves, ki so kompozicijsko grajene tako, da v središču je slika postava eno ali več dreves (kot šopek red) in jih da tudi ves posdarok v enakem pomenu in z isto vlogo kotrino bi v tihelito odigrala vaza s cvetjem, postavljena na gladko ploskev zidu. Vlogo zidu v krajinskem življenju prevzema jasna, candje je neb, ki je svetlo, tako se temna drevesa oddlikujejo na njem kot teme in s svojo siluetno pojavnostjo edinstveno slikarjev občutje osamljenosti, ki je podkrepljen s takšnim rješenjem teme teme gradnje slike.

Preprosta struktura slike je zaradi teme občutljive grajene na principu od svetlega k temnemu; slikar tako dosegne navidezno gibanje in prehod od prednjega plana slike do ozadja. Temu načinu se je edenkrat umaknil in sicer v sliki »Serič«, kjer je natančno monotonen temski izvedek posporel s skromno barvitostjo in dosegel prav miškaven učinek, ki je opisan še toliko bolj, ker značilnosti pokrajine ni zapiral v ostre risarske oblike ampak jih je omehal z mehko in zabrisano poteso čopiča.

Značilno za Mira Kačarja je še to, da je že opisan napredek v odnosu motiv — končna realizacija podobe. Ob objektivnih danostih v naravi ne jemlje vsega kar mu motiv posudi, ampak po svoji preseji odpira le nove prednosti in jih svobodnejše kot prej.

Ujetost v temski predstavo vidnega sveta je značilna izvedena nota slikarjeve osamljenosti. Ne osamljenost zaradi odmaknjenosti rojstnega Sorice, temveč osamljenost samostojnega slikarja, iskalca lastnega izraza, kar mu je kot slikarju amaterju še toliko bolj, ker mora pogostekrat odkrivati stvari, ki so želeni slikarju bile takoreč dane.

Andrej Pavlovec

Kamniški muzej prenovil zbirk NOB

Muzej Kamnik na Zapricah bo v počastitev 40-letnice vstaje odprt v četrtek, 30. julija prenovljeno in dopolnjeno zbirko o predvojnem gibanju in NOB na Kamniškem.

Kamnik — Kamniški muzej je prvo razstavo odprt leta 1964, ko je s fotografiskim gradivom, s posnetki dokumentov in z muzejalnimi pregledom prikazal začetek in razvoj revolucionarnega delavskega gibanja na Kamniškem med obema vojnami, podrobnejše pa je osvetlil najpomembnejše dogode narodno-vobodilnega boja v kamniškem partizenskem okrožju. Pri njeni postavitvi so sodelovali sodelavci Muzeja ljudske revolucije iz Ljubljane in organizacije Zvezze združenih borcev NOB. Stevilni borce in aktivisti so tedaj prispevali fotografije, dokumente in muzejske predmete, poseden odbor pod vodstvom Mirka Podbevkija pa je pomagal pri zbiranju dokumentacije in muzeju na terenu. Stalno razstavo so uredili na gradu Zaprice.

Medtem se je nabralo veliko novega gradiva, dostopni so postali stevilni novi dokumenti, posebej v arhivu Inštituta za zgodovino delavskega gibanja, arhivu centralnega komiteja ZKS in v Arhivu SR Slovenije. Nekaj novega gradiva je bilo zbranega tudi v pripravah za stalno muzejsko zbirko na Krumperku o delavskem in ljudskoravnem gibanju v tridesetih letih in o NOB leta 1941 na domžalskem območju, ki jo s sodelovanjem Kulturne skupnosti Domžale pripravlja kamniški muzej. Nekaj gradiva so na novo zbrali tudi borce in aktivisti. Vse to je spodbudilo odbor Šlandrove brigade ter skicami je osvetljeno delovanje Kamniškega bataljona in Šlandrove brigade ter političnih organizacij na rodnoosvobodilnega gibanja, na novo pa je prikazano delovanje partizanskih tehnik in tiskarn ter razvoj partizanske sanitete.

V peti sobi, v kateri je prikazan razvoj NOB na Kamniškem od začetka leta 1944 do osvoboditve je na novo prikazano delovanje Šlandrove brigade od februarja 1944 do osvoboditve. Dopolnitve je pripravil odbor Šlandrove brigade. Razstavljeni so tudi odlikovanja in domilne listine Kamniškega bataljona, Šlandrove brigade in Kamniško-zavrskega odreda ter odbora aktivistov OF kamniškega okrožja.

Povsem na novo so uredili prostor pred vhodom v zbirko. S fotografijami so predstavljena Titova srečanja s Kamnikom ter posnetki srečanj borcev in mladine ter pomnikov NOB.

mira
Stavba
in pohištveno
izdelovanje
RABOVLJICA
Šcererjeva 22

Komisija za medobojna
razmerja raspisuje presta
delo in naloge

TREH KV MIZARJEV

Pogoji:
— poklicna lesna šola,
— delo se zdržuje za nedolčen čas

Kandidati naj pošljajo pismo prijave s potrebljenimi dokazili v 15 dneh po razpisu na nadzor Mira, stavbo in pohištveno izdelovanje, Rabovljica, Šcererjeva 22, komisija za medobojna razmerja.

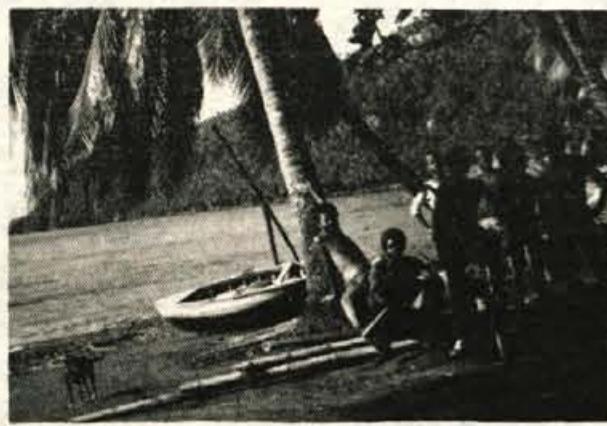
V drugi sobi, v kateri so razstavljene fotografije, dokumenti in muzealije o okupatorjevem nasilju 1941 in o partizanskih akcijah pozimi in spomladji 1942, je razstava

Tomo Križnar

52

Z MOPEDOM PO JUŽNI AMERIKI

Mir med domačini

Ne vem, zakaj me je vedno vleklo na tihomorske otroke. Sanjal sem o udobnih peščinah pod kokosovimi palmami tik lagun turkizno modrih koralnih zalivov. Daljni otoki so pomenili skriven azil, kamor sem se v domovini zatekal po tolažbo, ko sem naščkan klečal v kotu, se gulil matematiko ali si drgnil potne dlani pred vratim zozdravnika.

Res mi ni čisto jasno, kako je mogoče, da sem se zadnje poletje na svoj 25. rojstni dan znašel na robu kraterja, godrnajočega, z divjim tropičnim zelenjem, v trenutku, ko je rdeče sonce zahajalo v tople valove Karibskega morja.

V žrelu je nekaj brbotalo in sikalo, smrdeče sape so

prinašale vonj po žveplu in posmojenih kocinah. Ka-

dar je ledjen veter odpinil megle, se je pokazalo suro-

vo, skrivnostno žrelo, nekaj sto metrov široko. To, kar

se je videlo, v svoji grozljivosti niti slučajno ni bilo

podobno ničemer, kar sem videl dolej. In tisti pogled

po pobočju vulkanskega pesaka na morje – ja za božjo

voljo, kakšne kreacje si izmisli narava! Ni treba biti

rojen ravno v »Devici«, da se ti tresa nofe od strahu – in navdušenja.

V zapuščeno vasico iz bambusa sem se vrnil kasno,

obuškan in popraskan. Okopal sem se, poležal na

peščini, potem sem sklatal kokosov oreh in poiskal

kavljia za visečo mrežo v najčistejši koči... V grmu

banan so se ljubili črčki, otecene papaje se so zibale v

mesečini pred oknom brez šip, bilo je vse tiso. Ljudje,

mešanci med črnci, ki so na otoku najstevilnejši, in

karibški Indijanci, kolikor jih je na otoku ostalo po

španskem genocidu, so se po nenadnem izbruhi vul-

kana aprila lani umaknili v taborišča, ki jih je postavila

kolonialna uprava v zalivu malo pred Georgetow-

nom, glavnim mestom otoka. Zadnji je vulkan izbruhnil leta 1902, ko je pomoril več kot 16.000 otoča-

nov. Od tedaj Angleži, ki imajo otok še vedno pod svojo

krorno, ne tičijo več svojih plantaž banan in kokosovih orehov na to stran otoka.

Malo pred jutrom me zbudil kikirikanje. Tukaj, 10 km od prve vase? Nemogoče!

Nag skočim iz mreže, zgrabim fračo, dario Indi-

jancu iz amazonskega porečja, in tiho stopim na zapu-

ščeno njivo manioke. Tam, ob koder sluti prvo nežno

svetlobo jutra, stoji na razbiti buči široko razkoraken

zajeten ptič ali kaj, odpira kljun in se napenja. Peter-

lin... Verjetno so ga ljudje v paniki med padajočimi

skalami ob erupciji pozabili vzeti s seboj. Poberem ka-

mep, nategnem debeli kit surovega kavčuka in spro-

žim. Žival vrže v zrak, perje puhne po listju, nato med

zadiranjem strmolagvi na tla, se nekajkrat zabrca. Še

preden pridez z nožem, je mrtev.

Šele ko se je dvignilo sonce, ki me je našlo ob og-

nju, kjer sem vrtel med dve rogovili naslonjeno palico

z nataknjenim belim mesom, ko sem zagledal svoje

krvave roke, se mi je oglašila vest. Jaz, mesar... jaz,

ki sem nekoč tri dni taboril s kuro, pa je nisem mogel

ubiti, jaz, ki mi je bilo žal brenčila, jaz pobijam prijaz-

ne živali kot pragozdni divjak.

Bilo je nekaj robinzonskega v tistem požrešnem

žvečenju trdih pečenih mišic. Lačen sem bil. Zadnji

teden sem se hranil največ z narabutanim sadjem. Na

skromni baskači za prevoz kolonialnega blaga sem se

bil pripeljal iz Južne Amerike, kjer se mi tudi ni naj-

bolje godilo. Bil sem sam, in mislim, da je bil to naj-

lepši rojstni dan mojega četrtnega stoletja.

Otok Sant Vincent, otoček v verigi zavetnih oto-

kov urico in pol leta od Martinique in dve uri od Tri-

nida, je majhen, da ga pa obodi v dveh dneh. V

primorju dva metra široka, ponekod z razbitim asfal-

tom pokrita jamasta pot pelje skozi idilične plantaže

BRANKO BABIĆ

22

NA KOZARI

Bilo je skoraj neverjetno, in vendar so na sovražnika grozljivo vplivale in je ta panično zapuščal svoje položaje. Sovražnik seveda ni vedel, da so bili ti glasni jurišniki v glavnem neoboroženi. Seveda so pomožne čete lahko tako delovalo samo ob rednih vojaških enotah, ki so z močjo svojega orožja udarjale po sovražniku. Vendar je, kot že rečeno, v mnogih primerih ravno pomoč teh čet omogočila ponovno zavzetje podnevi izgubljenih položajev. Ko smo zaplenili novo orožje, so ti jurišniki oboroževali in vključevali v redne enote. Hkrati pa so nadomeščali padle in ranjene tovariste.

Neposredno udeleževanje ljudstva iz Podkozarja v bojih proti okupatorju in domaćim sodelavcem pričuje o povezanosti ljudstva s svojo vojsko, ki se je prav na Kozari izkazala tako vsestransko in celovito. V tej nerazdružnosti ljudstva in vojske je koreninila moč, da se niti za trenutek ni pomisljalo o kapitulaciji ali predaji. Vse to je odražalo izredno zavest ljudstva, da bojuje pravičen boj in da si je samo v takem boju mogoče priboriti svobodo, neodvisnost in

lepši jutrišnji dan. Prav v tem je bila veličina Kozare, pomen velike kozaške bitke in heroizem kozaških partizanov.

Medtem ko so na položajih potekali krvavi boji, se je nočno življenje v »velikem mestu« nadaljevalo v vedno bolj živahnem ritmu. Klub temu da je bila na nekaterih mestih fronta oddaljena komaj štiri do pet kilometrov in da so celo noč odmevale salve topov in regija strojnic, ni bilo panike. Neka notranja skrb je razumljivo tiela v ljudeh, zaskrbljenost zlasti za svoje, za sinove, brate, ocete, pa tudi sestre in hčere, za vse, ki so se nahajali v prvi bojni črti. Ali bo moj najdražji to noč preživel? To je bilo vprašanje alehnerga in tih notranji trepet nad usodo dragih je lebdel nad tem »velikim mestom«. Kdo jih ne bi razumel in z njimi delil tega čustvovanja? Vendar so ljudje dostenstveno in junačko prenašali udarce in obvladovali svoja čustva, zavedajoč se, da so v tako velikem in težkem boju žrtve neizbežne.

Sestankom z razgovori in dogovori je sledil kulturnozabavni del »nočnega« življenja. Vrstile so se

kulturne prireditve, nastopalo je »gledaljice« s kratkimi dramatskimi sestavki, zabavnimi skeči, z recitacijami in pesmimi. Mnogo tega sta sproti pisala Skender Kulenović in Vinko Winterhalter, člana Agitpropa pri štabu odreda. Sledilo je obvezno kozaško kolo in splošno rajanje pozno v noč, vse do belega dne, kot bi ljudje hoteli nadoknadi zaradi vsiljenega mirovanja podnevi.

Nekega dne sem moral po opravkih v taborišču. Ponoči je obilno deževalo in zemlja je bila namočena in vlažna. Takrat je bilo v taborišču hudo. Ljudje so si sicer v naglici še kar dobro in znosno uredili bivanje. Vsak je zasedel svoj koček prostora, si pod drevesom ali v grmovju uredil ležišče in pokril z vejami spalni prostor. Pred tem prostorom je razmestil svoje stvari, kolikor jih je namreč imel s seboj. Tako je vsaka družina imela svoj življenjski prostor. Če ni bilo dežja, se je še kar dalo shajati. Ko pa je deževalo, se je stanje v hipu poslabšalo. Dokler je padlo samo nekaj kapljic, so koštata dreves nudila kar dobro zaščito. Toda če se je usula ploha ali je začel padati dolgotrajnejši dež, tedaj je postal obupno. Koštata drevesa, ki so v začetku nudila zaščito, so se dolgo potem namakala do kože premočene ljudi. Edina sreča je bila, da je bilo poletje in da so bili dnevi razmeroma topli.

Ko sem se po taki deževni noči torej napotil v taborišča, me je

IZIGRANA SMRT IN SUŽNOST

Martin Prešeren

3

»Saj mogoče že veste,« je pričel gospod, »gre namreč za to, da vas obvestim o sledetem: naša tovarna, če bo šlo tako naprej, bo prisiljena odpustiti nekaj delavk. Naročila pojenujejo. Vse se draži. Kaj bo, sam ne vem. Če ima katera izmed vas dobljeno delo drugod, lahko zapusti tovarno. Pride naj v pisarno, da dobi svojo delavsko knjižico. Je pa še druga stvar. Grozi nam tudi vojna. Zdi se, da se bo Hitler lotil tudi Jugoslavije, če ne tako, pa v bližnji bodočnosti, uši pa skoraj gotovo ne bomo temu zlu. Janina in Pavla, vaju dve bom pa premestil na drugo delo in sicer v staro šolo pri cerkvi, kjer se bo delalo na statvah moško blago. V delo vaju bo uvedel naš novi tehnik Hubert. Ostalim delavkam pa dovolim štirinajstnevni brezplačni dopust, če katera želi, lahko pa dela naprej, dokler bodo surovine. Mogoče se bo po tem času le kako odprlo, da bomo normalno delali naprej!«

»A, to je povedal?« se je začudil Marko. »Kdaj pa greš ti na novo delovno mesto?« je vprašal.

»Že jutri zjutraj se moram javiti pri Hubertu,« je odgovorila Janina. Hubert je bil Markov priatelj. Še danes ga moram najti, je Marko sklenil sam pri sebi, da se vseeno pomenim glede Janinega dela in plače. Ja, verjetno so Janino dali na drugo delovno mesto na priporočilo »gospes«, saj je bila Janina ena najbolj pridnih delavk v tovarni, tako je Marko premleval sam pri sebi.

»Vojna,« je bruhičilo iz Marka tako naglas, da se je ob tem spokojnem večeru ustraili samega sebe. Še bolj je stisnil Janino k sebi in jo pobožal po valovitih laseh. Mesec je stal že visoko na nebnu, prav tam nad cerkevnim zvonikom, kot bi bil nasazen na sam cerkevni kriz.

»Nič naj te ne skribi, Janina. Če bo prišlo po vojne, nam bodo pomagali Rusi in bodo tistega kaplarja in »malarja« zakopali globoko pod rušo z njegovo vojsko skupaj. Hitler še ne ve, kaj so Rusi. Naj se nas kar loti, če si upa, bo že dobil svoje. Pa da ne boš mislila, da je naša vojska slabá. Poglej Srbe med prvo svetovno vojno ali pa Bosance. Kar dobro so mlatili veliko nepremagiavo Avstrijo. Vse je hudič vzel.« Marko je še naprej govoril Janini bodrilne besede o hrabrih ljudeh, o naši oborožitvi, pa še vse mogoče si je izmisli, le da bi pomiril Janino.

Janina je postajala mirnejša in se predajala tihih majskih noči in Markovi ljubezni. Ura je že prešla deseto, ko se je Marko pričel poslavljati. Se preden pa je odšel od Janine, jo je povabil, da bi šla drugi dan na Begunjščico.

»Saj ne morem,« je odgovorila, »saj veš, da moram biti jutri na novem delovnem mestu. Pojditi sam, pa čuvaj se, da se ti kaj hudega ne pripeti.«

Pred slovesom je Marko Janini objasnil, da namerava do Roblekovega doma in v nedeljo zjutraj preko Begunjščice k zeleniški koči, od tam pa skozi Tržič in Podgoro domov. V nedeljo se pa zopet vidita. »Lahko noč, Janina in pridna bodi.« Za slovo jo je stisnil k sebi in jo močno poljubil, kot bi se vedno poslavljal na njej.

Janina je potihoma odšla v svojo sobo, da ne bi prebudila matere in se utrujena vrgla na posteljo ter mahom zaspala.

Marko je v velikimi in hitrimi koraki meril po, da bi še pred »policijsko« dosegel gostilno, v kateri so se še nahajali njegov priatelji. Na mostičku pod Hiršmanovim klancem se je Marko daleč ognil skladovnice metrskih polen in poškilil proti njim, če ni za njimi kaj nepoklicanega. Še hitreje in v nestrnlostjo je hitel mimo Žgajnarja po Žanovem klancu, mimo Janšetove »šustarje« in Editjeve delavnice. Tod je Marko udarila na uho glasna pesem in harmonika iz gostilne. Še so notri. Še nekaj korakov in že je stopil pri zadnjih vratih v vežo, nato pa v gostilniški prostor. Zatohi zrak, pomešan s cigaretnim dimom, je udaril Marku v razgreti obraz. Natašarica Nežka je stala sredi gostilniške sobe in se smejava s svojim zvenčnim glasom. Zobe je imela bele kakor sneg za katere je skrbil njen fant Jože, ki je bil dentist v mestu, poleg tega pa dober priatelj in tovarjan.

»Zdravo fantje in dober večer!« je pozdravil Marko razigrano družbo, katero je iskal. Razpoloženi Markovi priatelji so sedeli pri »bohinjski« mizi. Marko je prisedel. Nežka pa je s hitro krenila postavila še kozarec pred Marka.

»O, koliko vas je,« se je utrgala Marku beseda iz ust. Za mizo so sedeli vse Markovi priatelji, Joža, Martin, Ivan, Tone, Hubert, Lojze, Slavko, Stane, Srečko, Rafael, Tonček, Savo, Miha in Pavel. Markov brat Beno pa je vlekel meh svoje male harmonike. Marko je dvignil svoj kozarec na zdravje vseh, pri tem pa mu je obstal pogled na pri sosednji mizi sedečem človeku. Poznal ga je od nekdaj, vedel pa ni od kod. Zubuhli izpit obraz in rdeče oči, lovski klobuk s širokim zelenim trakom, pravi tip utičnega pisanca je potrejal človeka, kateri je »vandral« po svetu in se sedaj vrnil bog ve od kod. Naenkrat šine Marku v glavo. Saj to je Honzov z Bleda. Kot je Marko vedel je bil Honza več let v Avstriji, pravzaprav na Koroskem. Kaj le on dela tu ob takoj pozni uri.

Dom na Mežakli v obnovi

Deset let se nikče ni zmenil za počitniški dom na Mežakli, danes pa ga obnavlja jeseniška železarna za svoje delavce – 29. avgusta ob domu že srečanje borcev slovenskih železar.

Jesenice – Že več kot deset let je dom na Mežakli žalostno in nadvse očitno propadal. Ko ga je zapustil zadnji lastnik, ki ga je imel v najemu, se je začelo: razbite so bile šipe, streha je puščala, v notranosti so se naselile miši in podgane. Vendar ni bilo nobene volje in nobenega prizadevanja, da bi ga ljubljanska Uni-

verza, katere last je bil, vsaj delno vzdrževala in poskrbela, da bi ga vsaj za silo zaščitila.

Jeseničani in okoličani, še posebej pa nekdanji delavci jeseniške železarnе, so stalno opozarjali na to, da je velika škoda, ker tako lep in velik dom na Mežakli doživlja tako žalostno usodo. In nazadnje so se v

jeseniški železarni domenili, da za dom primočno poskrbijo.

Cakalo jih je prvo presenečenje: čeprav so jeseniški železari prispevali ob gradnji doma na Mežakli veliko prostovoljnih delovnih ur in materiala, vendar v resnicu železarna nikdar ni bila lastnik tega doma. Dom je bil last ljubljanske Univerze, železarna pa je bila le član konzorcija. Prav zato so morali pri sindikalnih organizacijah železarnе, kjer so se najbolj zavzeli za obnovo doma, najprej urediti lastništvo, kar je trajalo dve leti. Po dveh letih so končno podpisali pogodbo in dom odkupili. Pred mesecem dni so ga torej jeseniški železari dobili v lastništvo.

Danes so na Mežakli poleg doma delovni stroji in že urejajo okolico. Poleg doma nameravajo urediti več športnih igrišč za rekreacijo in dom najprej primočno zaščititi, nato pa po fazah obnoviti. Pokrili so ga z novo streho in vsa dosedanja dela opravili večinoma udarniško. Na Mežakli so ob prostih sobotah in nedeljah mladinske delovne brigade mladih železarjev, ki delajo po svojih najboljših močeh in rezultati njihovega prizadevanja se že kažejo. Očistili so okolico, kmalu bodo delavci lahko položili električni kabel. Tako bo ob domu na Mežakli že lahko letosno tradicionalno srečanje borcev slovenskih železar, 29. avgusta, srečanje, ki ga letos pripravlja jeseniška železarna.

V samem domu nameravajo urediti najprej novo kuhinjo ter primerno usposobiti spodnje prostore. Ugotovili so že, da ni doma ničesar več, kar bi bilo lahko uporabno, kajti dom je predolgo časa sameval in preveč ga je razjedal zob časa. Zdaj ga bodo obnovili prav zato, ker je tudi v jeseniški železarni vedno več povraševanja po letovanju in počitniških domovih in zato, kar smo že povedali: starejšim Jeseničanom nikoli ni bilo vseeno, da je dom v tako slabem stanju.

Železarna dom obnavlja s prav majhnimi denarnimi sredstvi in računajo na veliko in precejšnjo pomol mlađih in njihovih prostovoljnih prispevkov. Poleg kuhinje, spodnjih prostorov, sanitarij, strehe jih čaka že obnova vodnjaka in vodovala, kanalizacije in greznic, napeljava centralne kurjave ter dokončno ureditev okolice. Prvi del ureditve bo torej končan že do konca avgusta, medtem ko bodo dokončno uredili dom na Mežakli prihodnje leto.

Vsekakor je vse pohvale vredno, da je jeseniška železarna odločila, da obnovi počitniški dom na Mežakli. Uredila pa ga bo v zadovoljstvo svojih delavcev in vseh Jeseničanov, ki še vedno in morda vedno bolj radi preživljajo svoj prosti čas v lepem okolju gozdov bližnje Mežakle.

D. Sedej

ELIM

JESENICE

Delovnim ljudem in poslovnim prijateljem
čestitamo za praznike
občin Jesenice, Kranj, Radovljica in Tržič

**KUNSTELJ
PUBGAR
BOGORIČA**

frizerski salon,
Kranj,
Prešernova 4

Cenjenim strankam in ostalim
občanom čestitamo za občinski
praznik – 1. avgust.

**Kavčič Marija
Modni salon**

Kranj, Tomšičeva 15

Izdelujemo vsa ženska
oblačila po meri hitro
in solidno.

Poleg tega izdelujemo
in prodajamo otroške
žametne kavbojke.

Odpoto od 9. do 14.30,
v petek od 14. do 18. ure
v soboto zaprto.

Od 1. 8. do 31. 8. zaradi
dopusta zaprto

**KRILA
IZDELAMO
V ENEM
TEDNU.**

Cestitamo cenjenim strankam in občanom za praznik – 1. avgust.

Črtomir Zorec

POGOVORI O TRŽIČU,

NJEGOVIH KRAJIH IN LJUDEH

(9. zapis)

Pesnik Feliks Dev (s samostanskim imenom pater Johannes Damascenus a nomine Mariae), bolj znan kot Damascen Dev, je bil rojen 15. januarja 1732 v Tržiču (umrl je 7. novembra 1788 v Ljubljani). Kljub temu, da je bil duhovnik-redovnik »bosonogi avguštinec«, je imel Dev nenavadno zgodaj prebujen smisel za posvetno literaturo, celo za ljubezensko pesništvo. Družil se je s Pohlinom, Zoisom in Vodnikom. V letih 1779–1801 je njegov pesniški almanah Pisanice (»Skupšpravljanje Kranjskeh Pisanc Od Lepeh Umetnosti«) kar trikrat izšel. Številne pesmi v tem almanahu je Dev sam »zložil«, vendar pa je k sodelovanju vztrajno vabil »kranjske spevorenčnike, katiri kake zvezane gvorjenja imajo, de be njeh med ludi dali«.

Dev ni bil velik, niti kak pravi pesnik. Bil je bolj preporoditeljski duhovni organizator, vsekakor pa velik rodoljub, borec za enotnost slovenskega pravopisa, za čistost jezika, da se Nemcem dokaže, da je »kranjski jezik dovolj bogat in da ga po krivici statu imenujejo«.

V svojih Pisanicah je Dev prvič objavil Valentina Vodnika »Pesem od zadovoljnega Kranjca«. Dev je tudi avtor besedila (libreta) za prvo slovensko opero, ki jo je uglasbil Jakob Zupan.

PETER HITZINGER

Zgodovinar in pisatelj Peter Hitzinger ni bil naše gore list, rojen sicer (29. junija 1812) v Tržiču, a je bil nemškega rodu. Pisal je v obeh jezikih, v slovenščini in nemčini. Razen čisto zgodovinarskih, je pisal tudi arheološke, zemljepisne, krajevne, etimološke in cerkvenozgodovinske članke in razprave. Razen tega pa je bil vsestranski Peter Hitzinger avtor številnih molitvenikov, šolskih in gospodarskih spisov. Celo pesmi je »skladal« in jih objavljaval v Novicah. V tisku je izšla tudi njegova poljudna povest »Močni baron Ravbar«. Vse kaže, da se je Peter Hitzinger tudi duhovno povsem poslovenil, saj je bil eden od zagovornikov slovenske avtohtonosti (pranasieljenosti) na sedanjem ozemlju. Da se torej nismo v teh krajih naselili, pač pa živeli že od davnine, torej celo v prazgodovini...

TOMAŽ PIRC

Zdravnik Tomaž Pirc je bil sicer rojen (29. oktobra 1813) v Kranju, a je kar celih trideset let, vse do smrti (18. junija 1850), živel v Tržiču. Imel tu svojo družino, svojo hišo – torej ga smemo štetiti med stare tržičke velmože!

Bil pa je Tomaž Pirc zares možak: moder, segav, kot zdravniki pa izreden strokovnjak in pravi človek. Zaradi svoje spremnosti in originalnosti je slovel daleč prek meja Gorenjske. Celo bolniki iz drugih delov so išakali pri njem pomoči.

Trpkozanimiva je bila njegova življenjska pot: oče, kranjski barvar suknja, je namenil sina za čevljarski stan. Fantička pa dreta ni prav vesela in je staršem ušel v Ljubljano. Tam se je udinjal pri zdravniku Finchu, sprva kot hlapčič, pozneje pa kot »zdravilski« vajenc. Zdravnik, ki je fantu nudil pravzaprav le nekako zavjetje, mu je pozneje omogočil celo nekajko gimnazijke izobrazbe in

Tržički zdravnik kirurg Tomaž Pirc (1813–1880)

triletno obiskovanje kirurško-medicinaške šole na ljubljanskem liceju. Po opravljenih izpitih je bil spomladi 1836 proglašen za ranocelnika (kirurga) in porodničarja.

Od 1836. leta pa do leta 1850 je izvrševal privatno prakso v Kranju, po letu 1850 je deloval v Tržiču kot okrajni zdravnik.

**PREŠERNOV ZDRAVNIK
IN PRIJATELJ**

Tako res lahko rečemo za Tomoža Pirca. Prijatejjeval je z našim pesnikom v njegovih kranjskih letih in mu lajšal bolečine v njegovih smrtnih bolezni.

Prihajal je k bolnemu Prešernu, ne da bi ga ta posebej klical. Tako, iz prijateljstva, da je prihajal. Seveda je izkušen možak takoj videl, da gre za hudo vodenico: »Ti si moraš izpustiti vodo, je pesniku naročal; »če ne, ti bo še glava postala kot en škaf.« No, in potem so bolniku menjali izpustili vodo, tako za dva škafa jo je bilo, a ni nič pomagalo. Vodenica, ki je pestila ves Ribičev rod, kot nekaka dedna, družinska bolezen, je bila neustavljiva. V teh dneh pred smrto je poslednji literarni sognoverec p. Benvenut Crobat pisal verze:

Voda Franca že zaliva,
pesni z njo topi sladke ...

Novice so 10. januarja 1849 že pisale: »Z zdravjem našega slavnega pesnika Dr. Prešerna slabno stoji: pred nekim dnevi so mu vodo iz trebuha izpustili, ker je vodenica čedalje huje pritičala. Bog daj! de bi mu zdaj odleglo in de bi spet ozdravil!«

Prešeren ni hotel biti nikoli bolan. Tudi prav pazil ni nikoli na svoje zdravje. Zanašal se je na svojo trdno gorenjsko kmečko naturo – pri tem pa popolnoma pozabil na nešrečno družinsko nagnjenost do vodenico. (Mlajši brat Janez je umrl za to bolezniščo še kot gimnazijec, v 16. letu svoje mladosti ...)

Od začetka novembra 1848 pesnik ni več zapustil sobe. Postajal je utrujen, roke in noge so mu začele otekati, dihal je zmerom teže. Tudi pisati ni mogel več. Celo podpisovanje po pisarjih izdelanih pravnih spisov mu je povzročalo take težave, da si je moral z levo roko podpirati dešanicu, in še je zmogel le drhteč podpis ...

TURISTIČNO DRUŠTVO JEZERSKO

Prireja in vas vabi na tradicionalni ovčarski bal, ki bo 2. avgusta 1981 ob planšarskem jezeru na Jezerskem s pričetkom ob 11. uri.

Zabaval vas bo ansambel

»VESELI PLANŠARJI«

Modno

ČEVLJARSTVO KERI Kranj

čestita cenjenim strankam in občanom Gorenjske za občinske praznike in se priporoča s kvalitetno izdelavo vsakovrstne moške in ženske obutve ter obutve za kolesarje.

V naši trgovini v Kranju, Majstrov trg (nasproti Delikatesa) nudimo ženske in moške usnjeno obutvo.

Kvalitetna izdelava – ugodne cene – pravo usnje

Trgovina odprta od 8. do 12. in od 14. do 19. ure, v sobotah od 8. do 13. ure.

**Biro za urbanizem
in stanovanjsko poslovanje
Jesenice, n.sol.o.
in Samoupravna stanovanjska
skupnost občine Jesenice**

•••••••••••••••
čestita vsem hišnim svetom, delovnim in
družbenim organizacijam, poslovnim sode-
lavcem in vsem občanom za praznik občine
Jesenice
•••••••••••••••

Gozdno gospodarstvo Kranj

s TO gozdarstvo Škofja Loka, Tržič in Preddvor,
TO kooperantov Škofja Loka, Tržič in Preddvor,
TO gozdro gradbeništvo, transport in mehanizacija
Kranj
in z delovno skupnostjo skupnih služb Kranj

Čestitamo vsem občanom in poslovnim prijateljem za praznik – 1. avgust

**DELOVNI
KOLEKTIVI
ČESTITAJO**

Intereuropa

TOZD Kontinentalna špedicija
KOPER

FILIALA

KRANJ

FILIALA

JESENICE

čestitajo vsem občanom za praznik Kranja
in Jesenice

Priporoča se za svoje storitve

SLOVENSKE
ŽELEZARNE

ŽELEZARNA JESENICE

Vsem občanom in poslovnim prijateljem
čestitamo
za praznik občine Jesenice

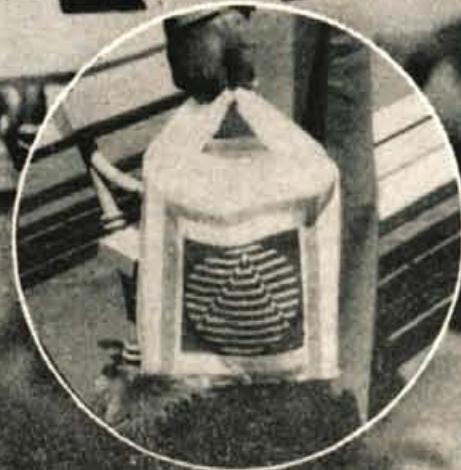
veliko sezonsko znižanje 27. 7. – 31. 8. '81

Pekč

PLANTIKA

FILET

alpina

SLOVENSKI PROIZVAJALCI OBUTVE

Kokra • Kokra • Kokra • Kokra

Kokra Trgovska in proizvodna DO
n. sol. o. Kranj

Čestitamo
za občinski
praznik
prebivalcem
občin Kranj,
Jesenice, Tržič
in Radovljica

VSE POTREBSCINE
ZA DOPUST
V PESTRI VZBIRI
V NASHIH
POSLOVALNICAH
V KRAJU IN DRUGOD

Kokra • Kokra • Kokra • Kokra

OBČANOM KRAJU, JESENIC, RADOVLJICE IN TRŽIČU
ISKRENE ČESTITKE ZA NJIHOVA PRAZNOVANJA

VELETRGOVINA
ZIVILA

Kranj n.sol.o.

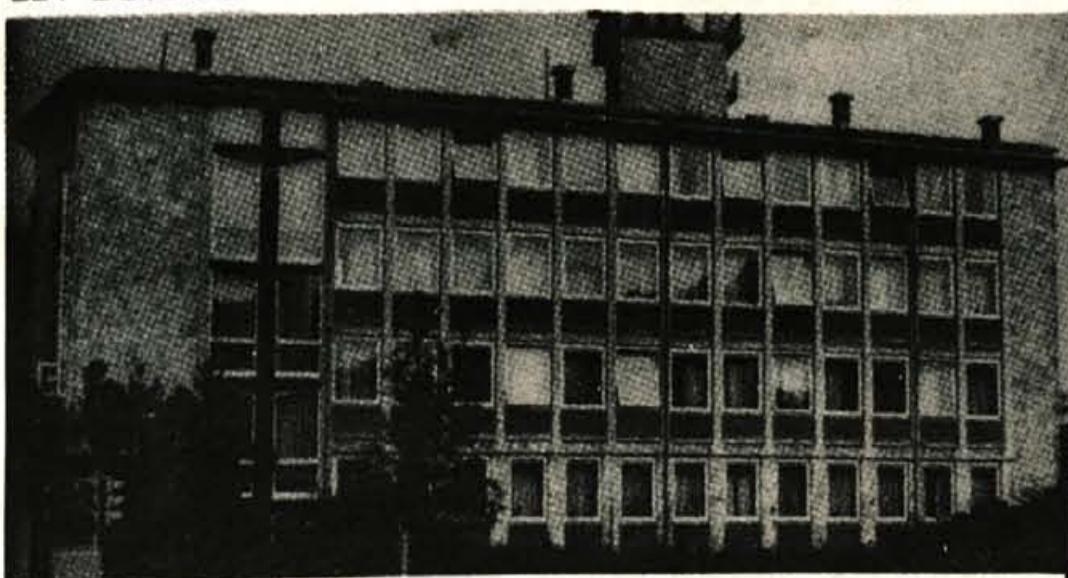
TOZD Veleprodaja
TOZD Maloprodaja
TOZD Gostinstvo
TOZD Trgovina BLED

Delovna skupnost skupnih služb

Priporočamo se za obisk in nakup v naših številnih prodajalnah in gostinskih lokalih ter v centralnem skladišču v Naklem.

zavarovalna skupnost triglav
Gorenjska območna skupnost Kranj

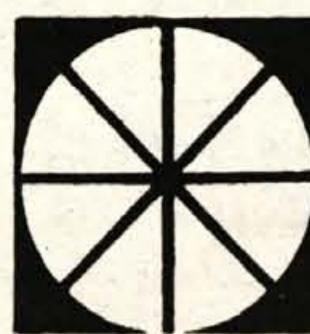
VSEM OBČANOM, ZAVAROVALCEM
IN POSLOVNIM PRIJATELJEM
ČESTITAMO ZA PRAZNIKE OBČIN
KRAJ, JESENICE, RADOVLJICA
IN TRŽIČ

Dinamičen gospodarski razvoj prinaša s seboj nove NEVARNOSTI.
Svetujemo vam, da ponovno ugotovite, proti katerim nevarnostim za vas ali vaše imetje niste zavarovani, oziroma niste zavarovani v zadostni višini. Preko 100 zavarovalnih terenskih delavcev dela na področju posredovanja in sklepanja imovinskih in osebnih zavarovanj v družbenem in zasebnem sektorju na Gorenjskem. Pri njih in delavcih, ki delajo na poslovnih izpostavah, boste dobili vse potrebne informacije, da se boste lažje odločili za najustreznejše zavarovanje.

Zahvaljujemo se za zaupanje in se priporočamo.

TEKSTILINDUS
KRAJ

TEKSTILINDUS
KRAJ

Kinopodjetje Kranj

z enotami:
Kino in Snack bar Center • Kino Storžič in Bife
Storžič, Kranj • Kino in Snack bar Tržič • Kino
Dom Kamnik • Kino Češnjica in Kino Komenda
čestita občanom in kino obiskovalcem
Goretske za občinske praznike.

VODNOGOSPODARSKO PODJETJE
KRAJ

Ul. Mirka Vadnova 5
PRIMSKOVO – kom. cona

IZVAJAMO: vodogradbena dela, regulacije vodotokov, obalne protierozijske zaščite, vodnogospodarske objekte, zemeljska dela, strojna in minerska dela ter druga dela s področja nizkih gradenj

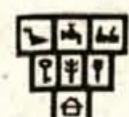
čestita občanom Kranja, Jesenice, Radovljice in Tržiča za občinske praznike.

Elektro Gorenjska

DELOVNA ORGANIZACIJA
ZA DISTRIBUCIJO
IN PROIZVODNJO
ELEKTRIČNE ENERGIJE
n. sub. o.
KRAJ Cesta JLA 6

s svojimi temeljnimi organizacijami združenega dela:
ELEKTRO Kranj
ELEKTRO Žirovica
ELEKTRO Sava, Kranj
in DS Skupnih služb

čestitajo občanom in poslovnim prijateljem občin Kranj, Jesenice, Radovljica in Tržič za občinske praznike.

Servisno podjetje Kranj

Tavčarjeva 45, telefon 21-282

Se naprej se priporoča za sodelovanje z vsemi svojimi dejavnostmi: zidarska, mizarska, vodovodno-inštalačarska, kleparska, krovска, ključavnicaarska, plešarska in električarska.

VSEH VRST USLUG, POPRAVIL, ADAPTACIJ IN STORITEV

čestita vsem občanom in poslovnim prijateljem za občinski praznik

**Gorenjska oblačila
Kranj**

**TOZD Konfekcija Kranj in
TOZD Konfekcija Jesenice
Delovna skupnost
skupnih služb Kranj**

*Vsem občanom Kranja, Jesenice
čestitamo za občinski praznik
in jim želimo mnogo
delovnih uspehov*

**TRIGLAV KONFEKCIJA
KRAJN**

*Vsem delovnim ljudem, občanom in poslovni-
m prijateljem čestitamo za občinski praz-
nik Kranja*

**Delavska univerza
Tomo Brejc
v Kranju**

**VZGOJNO IZOBRAŽEVALNA ORGANIZACIJA
ZA ODRASLE**

*čestita slušateljem, sodelavcem in prebi-
valcem občin Kranja, Jesenice, Radovljice
in Tržiča za občinske praznike*

Živilski kombinat

**TOZD
Pekarna Kranj**

*čestita svojim potrošnikom in občanom
za občinski praznik Kranja in jim želi
prijetno praznovanje.*

*čestita
vsem občanom
in poslovnim prijateljem
za občinski praznik*

**projektira
proizvaja
instalira
prodaja
servisira**

**Elektrotehniško podjetje
Kranj, Koroška cesta 53 c**

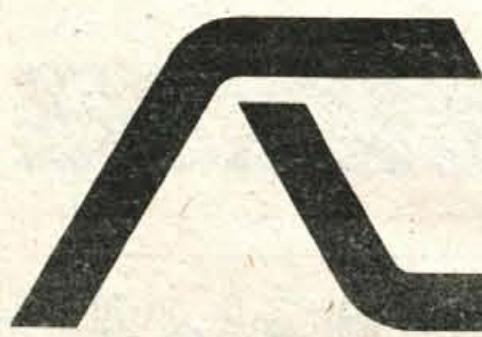
*Projektira in instalira vsa elektromontažna dela jakega
in šibkega toka*

*Izdeluje el. razdelilce serijsko in po naročilu, opremlja
obdelovalne in druge naprave*

Izvaja obratovno vzdrževanje

*Prodaja elektrotehnični material na debelo in drobno
Servisira izdelke priznanih firm: Iskra, Tiki, Ei, RIZ,
Elind, Čajavec, Grundig, Fein, Ransburg in Sever Subotica.*

*Sprejem in izdaja aparatorov vsak dan od 5.30 – 15. ure, v
četrtekih do 16. ure. Sobota zaprto.*

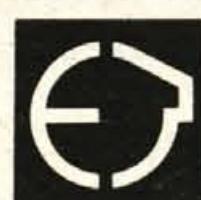

ALPETOUR

*Sestavljena organizacija združenega dela
Alpetour Škofja Loka*

*čestita vsem občanom občin Kranj,
Jesenic, Radovljice in Tržiča k njihovemu
prazniku in jim želi še naprej
veliko delovnih uspehov*

Kemična tovarna Kranj

**exoterm
kranj
jugoslavija**

*vsem občanom, poslovnim prijateljem in so-
delavcem čestitamo za občinski praznik
Kranja in jim želimo še mnogo delovnih
uspehov*

**Kolektiv
splošnega
gradbenega
podjetja**

SGP GRADBINEC

*čestita občanom in poslovnim prijateljem občin
Kranja, Jesenice, Radovljice in Tržiča za občinske
praznike*

**INDUSTRija KOVINSKE OPREME IN STROJEV
KRAJN JUGOSLAVIJA**

*Izdelujemo: stroje za čovljarsko in tektilno industrijo
ter tračne brušilne stroje za kovinsko industrijo*

*vsem delovnim ljudem čestitamo za občinski
praznik Kranja*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame

MARIJE REHBERGER

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem za izrečena sožalja, poklonjeno cvetje in spremstvo na zadnji poti.

Posebna zahvala dr. Alenki Pegam za zdravljenje na domu. Zahvala tudi gospodu župniku za opravljen pogrebni obred, zvonarjem in pevcom

Vsi njeni

Zgornja Bela, 17. julija 1981

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše zlate mame, stare mame in prababice

NEŽKE ŠVAB

roj. Renko

se iskreno zahvaljujemo sovačanom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih pomagali, izrazili sožalje, pokojnici darovali vence in cvetje ter jo pospremili na njeni zadnji poti. Hvala tudi krajevni organizaciji ZB in drugim družbenopolitičnim organizacijam, govorniku in gospodu župniku za pogrebni obred.

Zahajoči vsi njeni!

Hudi graben, 22. julija 1981

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame in stare mame

JULKE KOVACIČ

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so darovali cvetje, jo pospremili na zadnji poti in sočustvovali z nami.

Sin Franci z družino

Kranj, 24. julija 1981

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, brata in starega očeta

FRANCA GABRA

Traje št. 8

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, posebno Jurčkovim, Šinkovim, družini Miloseavljević, prijateljem in znancem ter sodelavcem. Hvala vsem darovalcem vencev in cvetje in za spremstvo na njegovi zadnji poti

Posebna zahvala duhovščini za pogrebni obred, zvonarjem in pevcom.

Zahajoči vsi njegovi

Škofja Loka, dne 20. julija 1981

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame

ANGELE RIHTARŠIČ

p. d. Kosove iz Lajš

se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom, vaščanom, sorodnikom, prijateljem in vsem, ki ste nam izrazili sožalje, ji darovali cvetje, se v tako velikem številu poslovili od nje in jo pospremili na zadnji poti.

Zahvaljujemo se tudi pevcom, govorniku in g. župniku za opravljen pogrebni obred

Vsi njeni

Lajš, 15. julija 1981

MALI

OGLASI

telefon
23-341

PRODAM

Prodam KONJA za kmečka dela in kombiniran ŠTEDILNIK. Koritno 39, Bled

Prodam breje KRAVE po izbiri. Lahovče 65

Prodam večjo količino GAJBIC za jačilka in krompir. Posavec 12, Podnart

Prodam smrekove in borove PLOHE. Naslov v oglašenem oddelku

Prodam pratičje težke od 80 do 120 kg. Zalog 8, Cerknje

Prodam več PUJSKOV od 35 do 50 kg težkih. Pavlin, Šenturška gora 23, Cerknje

Zamenjam KRAVO visoko brejo za jabolko. Vopovlje 13, Cerknje

Prodam več klapfer BUKOVIH DRV. Dostavim tudi na dom. Ambrož 1, Cerknje

Prodam lepe PRASICKE. Cerknjanaka dobrava 1, Cerknje

Prodam suhe smrekove PLOHE in PRIZMO. Šenturška gora 4, Cerknje

Prodam do 200 litrov lastnega bizejškega VINA ali zamenjam za smrekove PLOHE. Zg. Brnik 4, Cerknje

Prodam 8 mesecev brejo KRAVO dobro mlekarico in 7 tednov stare PUJSKE, hitro rastote, mesnatne pasme. Janša Ivanka, Žasip pri Bledu

Ugodno prodam popolnoma suh LAJDIJSKI POD, debelina deska 2 cm, širina 9 cm. Telefon 74-005

Prodam CEMENT. Podreča 14

Prodam OTROŠKO POSTELJICO z jogijem in prešito odoje. Novak, Tavčarjeva 1, Jesenice

Prodam planinsko KRAVO frizisko, ki bo sredi avgusta drugič teletilo. Jan, Brezje 17 b

Preakrbim in pripeljam PREMOG in PESEK. Telefon 27-201, Milan

Poceni prodam 2 leti star ŠOTOR, velikosti 6x4 m za 6 oseb (3 spalnike). Telefon 064/75-504

Ugodno prodam GLISER G-370 z motorjem tomos 18. Podvz, Zbilje 9 a, Medvode

Prodam 350 ZIDAKOV 20 x 40 cm in MREŽE za ploščo. Miže, Golica 1, Selca nad Šk. Loko

Prodam novo 380 litrsko ZAMRZOVALNO SKRINJO, še v garanciji. Naslov v oglašenem oddelku

Poceni prodam 2 leti star ŠOTOR, velikosti 6x4 m za 6 oseb, 3 spalnice. Telefon 064/75-504

Ugodno prodam 2000 kosov rabljene cementne STREŠNE OPEKE špičak širine 34 cm. Doslovče 16

Ugodno prodam italijanska športna OTROŠKA VOZIČKA. Ogled po 15. ur. Kržnar, Zg. Bitnje 12

Prodam dva nova fikana ELEMENTA 170 x 220 in BALKONSKA VRATA z termopan zasteklitvijo. Informacije na telefon št. 47-148

Prodam TEHNIKO 150 kg s KURNEKOM in otroško ROGOVO KOLO. Snedic, Orehovalje 1 a, Kranj

Prodam 2 PSIČKI, pasme doberman, odličnih staršev, stari 12 tednov. Jože Počačar, Žgornja Bistrica 50, Tržič

Prodam OBRAČALNIK maraton in 2 meseca stare PSE, nemške OVČARJE. Bobovek 6

Prodam več TELET simentalcev za rejo. Fende, Pokopališka 4, Kokrica 7006

Ugodno prodam (50 % cene) otroško STAJICO in športni VOZIČEK. Informacije dobite na telefon 74-927

Zaradi selitve prodam KUPERS-BUSCH, motorno ZAGO huskvarno 65, SIVALNI STROJ in črnobeli TELEVIZOR. Sterle Jože, St. Rozmana 11, Kranj

Ugodno prodam dobro ohranjeno otroško DIRKALNO KOLO znamke zenit special na 10 prestav. Miklavc, Dorfarje 18, telefon 44-631

Prodam ZIDANO GARAŽO na Planini pri novi trgovini. Oddati ponudbe pod Gotovina—garaza

Zaradi bolezni nujno prodam KRAVO po prvem teletu. Telefon 47-211

Prodam ŠPORTNO KOLO sprint na 10 prestav. Potočnik France, tel. 75-140, interno 310 od 8. do 12. ure

Ugodno prodam dobro ohranjeno otroško DIRKALNO KOLO znamke zenit special na 10 prestav. Miklavc, Dorfarje 18, telefon 44-631

Prodam ŽIDANO GARAŽO na Planini pri novi trgovini. Oddati ponudbe pod Gotovina—garaza

Zaradi bolezni nujno prodam KRAVO po prvem teletu. Telefon 47-211

Prodam ŠPORTNO KOLO sprint na 10 prestav. Potočnik France, tel. 75-140, interno 310 od 8. do 12. ure

KUPIM

Kupim SAMOHODNI OBRAČALNIK reform potinger s 4 taktnim motorjem. Polovico lahko plačam z devizami. Ponudbe na telefon 064/22-336

Kupim VIOLINO, dobro ali potrebovano. Oddati ponudbe pod »Violina«

Kupim 10 kub. m smrekovih HILODOV. Kličite na telefon 25-971 interno 0002 dopoldan.

Kupim rabljeni slačičarski mešalec. Tel. 22-638

VOZILA

Prodam originalni italijanski FIAT 125. Informacije vsak dan in dopoldan telefon 50-150, interna 215 ali popoldan telefon 50-034. Kalinik, Bistrica 110, Tržič.

Prodam ZASTAVO 750, letnik 1975. Kropivnik, Zg. Brnik 97

Prodam ZASTAVO 750, letnik 1972. Mandelj Kazimir, Bazovška 15, Radovljica

Prodam FORD ESCORT, letnik 1971, zelo dobro ohranjen. Frelih, Tominčeva 29, Kranj

Prodam KOMBI zastavo 1300 T, letnik 1976, registrirano do 1. 1. 1982 ali menjajmo

za gradbeni material. Gaber Stane, Grašovice 4, Tržič

Nujno prodam ZASTAVO 101, letnik 1974/75. Telefon 28-311

Prodam motor TOMOS CROSS 50 junior. Avguštin Boštjan, Godešič 118, Škofja Loka

Prodam VW KOMBIBUS, letnik 1969. Rovtar Janez, Kalšča 7, Železniki

Prodam ZASTAVO 750 L. Grkman, Poženik 41

Prodam ZASTAVO 750, letnik 1977. Poženik 39, Cerknje

Prodam TOVORNÖ PRIKOLICO za osebni avto, primerno tudi za na morje. Pergar Zdenko, Mlakarjeva 38, Senčur

Prodam JAWO 350, delno preurejeno. Erzen, Lancovo 20, Radovljica

Prodam skoraj nov rogov PONY EKSPRES (2 avtomatski prestav). Bredko Jerneja, Sebenje 67, Bled, tel. 77-756

Prodam ZASTAVO 750 de lux, letnik 1973, registrirana do 20. julija 1982. Župančičeva 25, Huje, Kranj

Prodam dobro ohranjen NSU 1200 C. Bidovec, Jurčičeva 1, Kranj

Ugodno prodam ZASTAVO 101, letnik 1973. Ogled vas dan od 15. do 17. ure. Gorenc Bojan, Oldhamška 1, Kranj

Prodam VW 1200, letnik 1964. Žigant vas 42 a, Tržič

Prodam MOTOR in MENJALNIK za zastavo 750. Podbreze 34

V počastitev občinskega praznika mesta Kranj v soboto, dne 1. avgusta, s pričetkom ob 19. uri prirejamo na prostorih Gorenjskega sejma v Savskem logu družabni večer s plesem.

Za prijetno počutje bo poskrbel ansambel SPOMIN iz Portoroža, CENTRAL Kranj, pa še kdo.

**Vabljeni
vsi Kranjčani
in ostali!**

**OK ZSMS
in
DRUŠTVO MODRINA**

Prodam ZASTAVO 750, letnik 1979 – december. Čirče 29, Kranj

STANOVANJA

Vzamem 2 moška na STANOVANJE v Gorenji vasi nad Šk. Loko. Naslov v Turističnem društvu Šk. Loka

POSESTI

Kupim PARCELO v okolici Kranja, primereno za avtokleparsko obrt. Oddati ponudbe pod Obrt

Zamenjam HIŠO s PARCELO 1100 kv m v Račah (62327) za zasidljivo parcelo v okolici Kranja, primereno za avtokleparsko obrt, lahko tudi s staro zgradbo. Od dati ponudbe pod Obrt

ZAPOSLITVE

Iščem žensko za VARSTVO treh otrok Stanovanje in hrana. Zglasite se: Pajela, Koroška 25, Kranj

Vzamem kakršnokoli DELO NA DOLO. Naslov v oglašenem oddelku

OBVESTILA

• Bagate tečaj šivanja in krojenja Kranju obvešča vse študentke, katere bi čas počitnic želele objavljati tečaj, na se prijavijo 30. 7. 81 ob 7.30, ali 31. 7. 81, ob 15. uri ali po tel. 47-256. Tečaj se bo začel 3. ali 10. avgusta po posebno pravljjenem programu.

Sprejemam vse vrste ZIDAR

Krajše vrste ob kranjskogorskih žičnicah

Smučarski turizem v Kranjski gori, ki ima svoje korenine že v predvojnem obdobju, se je razmahnil z izgradnjo žičniških naprav – Temeljna organizacija jeseniške Gorenjske Žičnice v Kranjski gori uresničuje prvi del naložbe v postavitev sistema žičnic Podkoren – Planica – Njen direktor Vid Černe govori o sedanjih delih in načrtih za bodoče.

Kranjska gora – Po zasneženih kranjskogorskih strminah so se navdušeno spuščali prvi smučarji dobro desetletje pred drugo svetovno vojno. Že takrat so v tem kraju organizirali prve smučarske tečaje za oficirje, delovali pa je začela tudi smučarska šola za druge obiskovalce, željne smučanja. Ker je bila šola za tiste čase dokaj napredna, uveljavljala je arberško smučarsko tehniko, je bilo gostov v Kranjski gori vse več in kraj je postal znan po svoji zimski športno turistični dejavnosti.

Pred vojno so imeli v Kranjski gori 50-metrsko smučarsko skakalnico, kjer so priejeli številna tekmovalja, med njimi tudi več državnih prvenstev. Naravno dnušaličje je na led privabljalo mnoge kegljače. Za razmah smučanja pa je takratno kranjskogorsko turistično društvo že leto postaviti žičnico. Takšne naprave so si ogledali v Italiji in Avstriji. Ogreti za novost, so izsekali gozd na Preseki. Nadaljnjo akcijo je prekinila vojna, vendar to dejanje pomeni zasnova poznejših smučarskih terenov.

Leto 1948, ko je stekla prva kranjskogorska vlečnica Presek, je bilo prelomno za razvoj tamkajšnjega smučanja. Postavitev prve žičniške naprave, ki je lahko prepeljala okrog 150 smučarjev na uro, so organizirali delavci v smučarskem športu. Njihovem zgodu je sledilo turistično društvo, ki je s svojim gradbenim odborom in sodelavci 1954. leta začelo izgradnjo dveh sedežnic na Vitranc. Po mnogih zapletih okrog financiranja je k uresničitvi naložbe prisločila na pomoč širša družbena skupnost. Za praznik republike 1958. leta so sedežnico predali svojemu namenu, istočasno pa so ustanovili zavod Žičnice Vitranc v Kranjski gori.

Ceprav so zmogljivost sedežnic 250 prevoz na uro takrat imeli za veliko, se je kmalu izkazalo, da razvoj smučarstva prehitela izgradnjo žičnic. To je narekovalo načrtovanje in izgradnjo novih naprav za prevoz smučarjev. Leta 1963 sta stekli vlečnici Presek 1 in Bukovnik, prenovili pa so vlečnico Brsnina. Pozneje so postavili v Kranjski gori še več drugih žičniških naprav.

Gradbena dela na novih smučiščih so se razmahnila

Najlepša je bila Vesna

Na Bledu so izvolili letošnjo lepotico Bleda – Prijeten, zabaven večer v dvorani Kazine

Bled – Nadvse prijeten turistični večer so minulo soboto v Kazini pripravili hotel Park. Turistično društvo Bled in Gorenjska, turistična revija Gorenjske turistične zveze. Kazinska dvorana je bila polna poletno razpoložene, a nadve dojstne tuje in domače publike, ki ji je najprej ogrel dlani prvak zagrebške opere Kruno Cigoj. Nedvomno bi bil le večer z njim enkratno in popolno kulturno doživetje, a prepolna dvorana je čakala na dogodek večera – na izbor Miss Bled.

Lepotice iz hotelov, Nizozemke, Nemke, Danke in druge so se letos kar potuhnile in nikakor niso hotele po nevihtnem Bledu do Kazine; če pa so že prestopile prag, so se sramljivo stiskale nekje v ozadju ali v okvirju družbe za mizo. Organizatorji skoraj da niso obupali, kajti kandidat je bilo le skromna pečica, namenili pa so se celo, da bodo izbor omejili na 25. Zato so, če so le opazili pri mizi količaj lepega

za oko, kandidatke spravili na oder tudi na milo prošnjo. In marsikatera se je pač odzvala...

Ko je bilo na odru osem brhkih punc, je žirija modro sklonila glave; nisem od stroke, a naj mi bo vseeno dovoljeno, da rečem, da vsaj polovico ženskega občinstva dol in dvoranu ni grabil nobena zelena zavist nad prikazano lepoto. Bile so srčanke, ni kaj, kar fejst punce vse po vrsti, krepki stegen, ozkih bokov ih žarečih oči. A ni bilo opaziti, da bi moškemu občestvu kaj prida stopale oči iz jamic ali da bi imelo resne težave z visokim pritskom – če pa je že lovilo sapo, je to mojstrsko prikribo. Punce, nevajene precenjočih in kritičnih pogledov žirije, so se nerodno prestopale in združe z održ ko je bilo mogoče. Naša ljubka televizijska napovedovalka Miša in Rado Časli sta jih komaj zadrževala.

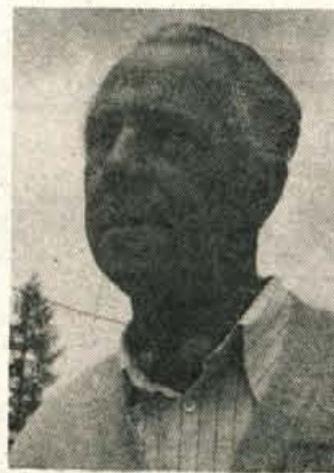
Blejsko lepotico je bilo treba izbrati in naslov si je priborila 20-letna Vesna Jukica iz Zagreba, postavna rjavolaska, ki je vse skupaj vzela le za smerh in zabavo.

In za zabavo je vse skupaj vzela vsa dvorana, zavedajoč se, da je blejsko lepotno tekmovanje pač le ena izmed številnih blejskih prireditvev, ki jih organizatorji pripravljajo zato, ker si tuji gostje pač želijo tudi tovrstne zabave. Kakorkoli drugače bi pogledali na stvar in na vso to meseško zadovo, imamo lahko komentirjev in debat na kupe. Lahko se le hahljam, lahko globokoumno gruntamo in se razvremamo, kako silno ponujoča in nevrednotna so lepotna tekmovanja, lahko smo cinični in »zafrkantski«, lahko bi jih do konca »raztrgalis«, a vse skupaj je le samo življene, delček zabave, ki jo tuji svet, ki prihaja k nam, jemlje in sprejema vse drugače.

Ne kličem zdaj »hura« za miss Bled, lahko le rečem, da so organizatorji v blejski Kazini vsej dvorani z imenitnim ansamblom in še bolj imenitnim Cigojem ter tudi z lepotico Bleda pripravili vsem gostom izredno prijeten, lep turistični večer... D. Sedej

Najlepša na Bledu je bila Vesna Jukica iz Zagreba... – Foto: H. Jelevčan

Vid Černe – nujna razširitev žičnic

RAZŠIRITEV DANAŠNIH ŽIČNIC

Sedaj imajo v Kranjski gori 3 sedežnice in 9 vlečnic; temeljna organizacija jeseniške Gorenjske Žičnice že nekaj časa upravlja tudi vlečnici v Gozd Martuljku in Mojstrani ter sedežnico na Španov vrhu. Vse naprave lahko prepeljejo okrog 9600 smučarjev na uro, kranjskogorske pa približno 8300. Ob ugodni zimi, kakršna je bila minulou sezono, opravijo okrog 3,5 milijonov prevozov.

Dolge vrste ob žičnicah že dolgo dokazujojo, da takšne zmogljivosti naprav ne zadoščajo potrebam smučarjev. Prav tako dolgo in temeljni organizaciji načrtujejo povečanje žičniških zmogljivosti. S projekti, ki so že nekaj časa pripravljeni, so predvideli razširitev z žičnicami opremljenih smučišč v treh smereh: na višje predele Vršiča, na kranjskogorski Trebež in od Podkorenja proti Planici.

»Zaradi zapletov, predvsem glede varstva okolja,« pojasnjuje direktor temeljne organizacije Žičnice v Kranjski gori Vid Černe, »bomo začeli najprej širiti žičnice v slednji smeri. Med prvim delom izgradnje sistema žičnic od Podkorenja do Planice bomo tod postavili tri vlečnice in eno dvosedenčico, v poznejših etapah pa še dve dvosedenčici in pet sedežnic.«

Uresničitev prvega dela naložbe v razširitev žičnic na podkorenškem področju nas bo stala predvidoma 68 milijonov dinarjev. Načrtujemo postavitev 400 metrov dolge vlečnice Kolovrat, 600-metrske vlečnice Pehta in 750-metrske vlečnice Bedanta 1300-metrske dvosedenčice Velika dolina. Vse naprave bodo zmogle 3760 prevoz na uro, smučišč pa bodo zaradi ne prevelike strmine namenjena predvsem manj večim smučarjem.

Pripravljala dela so se začela aprila letos. Doslej je opravljenih okrog 40 odstotkov gradbenih del, ne računajoč postavitev postaj žičnic. Vsa dela morajo biti končana do letošnje zimske sezone. Pri gradbenih delih mora pravočasnost zagotoviti jeseniški Kovinar, naši delavci pa si bodo za isto prizadevali pri montaži opreme, ki jo je izdelal Unior iz Zreč.

Za uspešen začetek upravljanja novih smučišč bo veliko pomenila tudi rešitev dveh problemov: zagotoviti moramo redno avtobusno linijo med Kranjsko goro in Podkorenom ter kupiti teptalni stroj za nova smučišča. Uresničitev te naložbe bo za nas dvojna pridobitev. Vrste ob žičnicah se bodo zmanjšale, zato bo odpadlo mučno upravljanje preobremenjenih naprav. Povečal se bo tudi promet in nam omogočil porast dohodka zlasti večji devizni priliv.«

NAČRTI ZA JUTRI

Med pogovorom o načrtih za nadaljnjo razširitev žičnic je Vid Černe že omenil drugi del izgradnje sistema žičnic Podkoren – Planica. Novih pet vlečnic in dve dvosedenčici s skupno zmogljivostjo okrog 6000 prevoz na uro bi naj v tem sistemu, povezanim s kranjskogorskim, zgradili v naslednjih letih sedanega srednjoročnega obdobja. Za ta čas načrtujejo tudi izgradnjo dvosedenčice in več vlečnic na Trebežu ter delno povečanje zmogljivosti sedanjih naprav izven Kranjske gore.

Razširitev žičnic v najzanimivejši smeri za turistično ponudbo, to je na višje predele Vršiča, bo počakala na poznejše dni. Že sedaj je namreč popolnoma jasno, da kolektiv jeseniške Gorenjske ne bo zmogel sam uresničiti vseh zahtevnih načrtov za nadaljnji razvoj zimske turistične športne dejavnosti.

Zaradi njihove pomembnosti bi prav gotovo kazalo odločenje na daljavnih akcijah za pridobivanje sovlgateljev v načrtovane naložbe. Cilje delavcev Žičnic bi ne nazadnje moral sprejeti za svoje tudi v drugih sorodnih gospodarskih dejavnostih. Besedilo in slike: Stojan Saje

MRTVA ALPINISTA

VRATA – Janez Batista (1964) in Mitja Kanellopoulos (1960) iz Ljubljane, sta se v četrtek, 23. juliju, zgodaj zjutraj odpravila iz Aljaževega doma v Vratah v severno triglavsko steno. Preplesati sta jo namevala po tako imenovani Ljubljanski smeri, ki je ena težjih. Ko sta preplesala okrog 600 metrov od vzhodnega stena, se je najbrž prvemu izgubil klin in je omahnil ter potegnil za seboj še seplenjalca. Padla sta na snežni plaz pod steno, kjer sta oblikala mrtva. Dobila sta hude udarce po glavi, čeprav sta imela zaščitne čelade. V reševalni akciji je sodelovalo deset reševalcev in helikopter.

PRAVOČASNO POMOČ

VRŠIČ – V četrtek, 23. julija, ob 21.30 so v Poštarškem domu na Vršiču začitali s Prisank kljče na pomoč v nemškem jesiku. Tako so organizirali reševanje in v steni Prisank nadal Wolfgang Bochma (1968) in Martina Kieferja (1969) oba iz Zvezne republike Nemčije. Preplesati sta hotela Prisank, vendar nista poznala terena in v temato nista upala naprej. Oba so rešili nepoškodovana.

A. Z.

NESREČE

ZAPELJAL NA NASPROTNI

Gord Martuljek – Stiri osebe so bile hudo ranjene, tri pa lažje, ker je turisti državljani z osebnim vozilom zapeljal na nasprotni pas. Nesreča se je zgodila v petek, 24. julija, ob 19.30 na magistralski cesti med Belco in Gozd Martuljkom. Turisti državljani je peljal proti Jesenicam. V desnom nepreglednem ovinku med Belco in Gozd Martuljkom pa je zapeljal na levu pas in trčil v vozilo Stefana Piška (1969) iz Ljubljane, ki je pripeljal pravilno po svoji desni. V silovitem trčenju so bili hudo poškodovani voznik Pišek in sopotnik v njegovem avtomobilu, v vozilu turške državljane pa sotočnik. Lažje ranjeni pa so bili voznik v avtomobilu turške registracije in dva sopotnika. Materialna znača okrog 250 tisoč dinarjev.

ZAPELJAL S CESTE

Radovljica – V nedeljo, 26. julija, ob 16.55 je peljal po magistralski cesti iz Radovljice proti Jesenicam voznik osebnega avtomobila Bagdada. Iz neznanega vzroka nesreči je bil hudo ranjen sotočnik prav tako iz Bagdada in so ga prepeljal v jeseniško bolnišnico.

A. 2.

GLASOVA ANKETA

Kamničani o Kamniku

Kamničani te dni praznujejo, v spomin na 27. julij, ko je na Kamniškem zagorela plamenica upora. Praznik je vselej priložnost za pogled na prehodeno pot, na bodoče delo in načrte. Popravili smo nekaj Kamničanov, kaj misljijo o razvoju občine, kaj bo treba še storiti.

JOŽE KALAN iz Mekinj

»V zadnjih petnajstih letih smo v Kamniku veliko zgradili. Svinjat, Alpren, Svit imajo nove tovarne. Stol se je povečal več kot za polovico. V spodnjem delu mesta so zrasla povsem nova naselja, tudi v našem koncu, v Mekinjah je veliko nowega. Še marsikaj bi seveda radi imeli blagovnico, saj imamo v Kamniku le manjše trgovine, dvorano oziroma kulturni dom, v katerem bi našla streho številna društva in seveda mladi. Naše Mekinje bi radi vendarle komunalno opremili, saj smo takoreko edino veče naselje, v samem mestu pravzaprav, ki ni komunalno urejeno kot bi bilo treba. Naša prizadevanja segajo že v leto 1963, ko smo sami zgradili vodovod, potegnili elektriko, uredili cesto, pa v leto 1978, ko se je sto hiš odločilo, da bo prispevalo po milijon in pol starih dinarjev. Toda naši načrti se ustavljajo pred problemom: doslej smo vsi »jedli« naše, zdaj bi radi vsak svoje.«

MARKO UTRIN iz Kamnika

»V Kamniku živim še leto dni in posebej všeč mi je, da ohranja starinsko podobo. Morda se včasih to vendarle ponekod preveč potencira, morali bi se načinčano dogovoriti, kaj ohraniti in kaj lahko prepusti prostor novemu. Kamnik se industrijsko dobro razvija, prav se mi zdi, da ima vse večji poudarek kmetijstvo, pozabitni ne bi smeli tudi na predelavo pridelkov, na proizvodnjo hrane torek. V turističnem pogledu ima Kamnik veliko možnosti, ne le Velika planina in Kamniška Bistrica, tudi sam Kamnik, Tuhiška dolina je zelo lepa, pa Komenda s svojim konjeniškim športom. Vendar je kamnička občina na področju turizma še vedno nerazvita. V Kamniku pogrešam kulturne prireditve, ki jih skorajda ni, pa igrašča v okolici mesta. Novo športno dvorano imamo, sto metrov od nje ob solskem centru raste še ena. Vendar je za vzdrževanje sedanje ni denarja, v dvorani se to pozna.«

M. Volčjak